

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SINIF EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

**İLKOKULLARDA GÖREV YAPAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN SINIF
YÖNETİMİ BECERİLERİNİN İNCELENMESİ**

Saml Sercan SEVCE

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ADANA / 2017

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SINIF EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

**İLKOKULLARDA GÖREV YAPAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN SINIF
YÖNETİMİ BECERİLERİNİN İNCELENMESİ
Saml Sercan SEVCE**

**Danışman: Yrd. Doç. Dr. Muzaffer Sencer ÖZSEZER
Jüri Üyesi: Doç. Dr. Ayten İFLAZOĞLU SABAN
Jüri Üyesi: Yrd. Doç. Dr. Oğuzhan ÇOLAKKADIOĞLU**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ADANA / 2017

Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Bu çalışma, jürimiz tarafından Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı'nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Yrd. Doç. Dr. M. Sencer ÖZSEZER
(Danışman)

Üye: Doç. Dr. Ayten İFLAZOĞLU SABAN

Üye: Yrd. Doç. Dr. Oğuzhan ÇOLAKKADIOĞLU

ONAY:

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim elemanlarına ait olduklarını onaylıyorum.

.../.../2017

Prof. Dr. Hüseyin Mahir FİSUNOĞLU
Enstitü Müdürü

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'ndaki hükümlere tabidir.

ETİK BEYANI

Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim. 10 /10 / 2017

Sanıl Sercan SEVCE

ÖZET

İLKOKULLARDA GÖREV YAPAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN SINIF YÖNETİMİ BECERİLERİNİN İNCELENMESİ

Sanıl Sercan SEVCE

Yüksek Lisans Tezi, Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı

Danışman: Yrd. Doç. Dr. M. Sencer ÖZSEZER

Ekim 2017, 75 sayfa

Bu çalışma ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin bazı değişkenlere (cinsiyet, kıdem, çocuk sahibi olma-olmama, sınıf düzeyi, mezun olunan okul türü) göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma betimsel tarama modelinde yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2014-2015 eğitim öğretim yılında Adana ili merkez ilçelerinden (Seyhan, Yüreğir, Sarıçam ve Çukurova) her merkez ilçeden 6'şar ilkokul olmak üzere toplam 24 ilkokulda görev yapan 571 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır.

Araştırmada veriler araştırmacı tarafından hazırlanıp uzman görüşüne sunulduktan sonra oluşturulan Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği (SYBÖ) ile toplanmıştır. SYBÖ tamamı olumlu toplam 21 maddeden oluşmaktadır. Ölçek her zaman ile hiçbir zaman arasında yanıtlanan 5'li likert derecelendirmeye sahiptir. Yapılan açımlayıcı faktör analizinden sonra 4 alt boyutlu bir ölçek elde edilmiştir. Hazırlanan SYBÖ 571 sınıf öğretmenine uygulanmıştır. Ölçeğe verilen cevapların ve demografik değişkenlerin yüzde ve frekansları çıkarılmıştır. Bunun dışında verilerin analizinde, normal dağılım göstermeyen gruplar için parametrik olmayan Mann Whitney U-testi ve Kruskal Wallis H-testi, normal dağılım gösteren gruplar için ise bağımsız gruplar t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Varyans analizi sonucu anlamlı farklılığın elde edildiği durumlarda farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu saptamak amacıyla LSD çoklu karşılaştırma testi uygulanmıştır. Anlamlılık düzeyi .05 olarak alınmıştır. Elde edilen veriler bilgisayar ortamında SPSS for Windows sürüm 17.0 yardımıyla istatistiksel teknikler kullanılarak çözümlenmiş ve yorumlanmıştır.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre sınıf yönetimi becerilerinin cinsiyete göre ‘‘Sınıfın Fiziksel Düzeni’’ ve ‘‘Etkili İletişim’’ alt boyutlarında kadın öğretmenler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Sınıf ğretmenlerinin okuttukları sınıf düzeyine göre ‘‘Zaman ve ğretimin Yönetimi’’, ‘‘Davranış Yönetimi’’ alt boyutlarında ve ‘‘Sınıf Yönetimi Becerileri Toplam Puanlarında’’ 2. sınıfı okutan öğretmenler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Mesleki kıdem, ocuk sahibi olma-olmama ve en son mezun olunan okul türü değişkenleri açısından ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Anahtar Kelimeler: İlkokul, sınıf ğretmeni, sınıf yönetimi, sınıf yönetimi becerileri

ABSTRACT**INVESTIGATION ON THE CLASSROOM MANAGEMENT SKILLS OF THE
TEACHERS WORKING IN THE PRIMARY SCHOOLS****Sanlı Sercan SEVCE****Master Thesis, Department of Elementary Education****Supervisor: Assist. Prof. M. Sencer ÖZSEZER****October 2017, 75 page**

This study was carried out in order to investigate that classroom management skills of primary school teachers depend on some significant factors (gender, experience, having/not having children, level of the class, type of the graduated degree) or not.

Descriptive survey method was used in the study. Working group of the study consisted of 571 primary school teachers that work in 24 primary schools from Adana Province's central districts (Seyhan, Yüreğir, Sarıçam, Çukurova), 6 primary schools from each central district, in 2014-2015 school year.

In this study, the data were prepared by the researcher, and collected by "Classroom Management Skills Scale" which was created after presenting them to an expert opinion. The Classroom Management Skills Scale consists of 21 positive articles in total. The scale was a five-point likert scale ranging from never and always. After the exploratory factor analysis, a four sub-dimension scale was obtained. The "Classroom Management Skills Scale" was applied to a total of 571 classroom teachers. The percentages and frequencies of the demographic variables and answers given to the scale were calculated. In addition to this, at the analysis of the data, the Mann-Whitney U test and the Kruskal Wallis H test, which are non-parametric, were used for groups of non-normal distributions, and the Independent Samples t Test and the One-Way Analysis of Variance (ANOVA) were used for groups of normal distribution. In order to determine the difference among the groups in cases where significant differences were obtained as a result of the analysis of variance, the LSD, multiple comparison test, was applied. The significance level was taken as .05. The obtained data were analysed and interpreted via SPSS for Windows version 17.0) by using statistical techniques in the computer environment.

According to gained data in the study, significant difference in favour of women teachers was found in the gender sub-dimensions named “Physical Layout of Classroom” and “Effective Communication”. Significant difference in favour of primary school teachers of 2nd year students was found in primary school teachers’ class level sub-dimension named “Time and Teaching Methods”, “Behaviour Management” and “Classroom Management Skills Total Points”. It could not statistically be found any significant difference in the factors of vocational experience, having/not having children and the latest school graduated.

Key Words: Primary School, primary school teacher, classroom management, classroom management skills.

ÖNSÖZ

Bu araştırma İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Bu çalışmaya başladığım ilk andan, sonlandırdığım ana kadar birçok değerli insanın yardımları ve katkıları olmuştur. En başta çalışmama yön veren, bana gerekli her türlü desteği sağlayan, sabır ve anlayış gösteren, saygı değer danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Muzaffer Sencer ÖZSEZER'e teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca gerekli düzeltmelerin yapılmasında yardımcı olan, çalışmamın istatistik çözümlerini kontrol eden ve tez savunmam için jüri olarak zamanını ayıran değerli hocam Sayın Doç. Dr. Ayten İFLAZOĞLU SABAN'a ve Yrd. Doç. Dr. Oğuzhan ÇOLAKKADIOĞLU'na da teşekkürlerimi sunarım.

Araştırmanın uygulamasını gerçekleştirdiğim okullardaki okul müdürleri, müdür yardımcıları ve sınıf öğretmenlerine ölçeklerimi sabırla yanıtladıkları için teşekkür ederim.

Çalışma şevkimi her zaman arttırmaya çalışan ve desteklerini her an yanımda hissettiğim değerli arkadaşlarım Remzi Köprübaşı, Hasan Nasırcı ve burada ismini belirlemediğim birçok güzel insana teşekkür ederim.

Hayatımın ve okul sürecimin her safhasında benden sevgilerini, desteklerini ve güvenlerini esirgemeyen, bulunduğum konuma ulaşmamda en büyük pay sahibi olan babam Ömer SEVCE, annem Türkan SEVCE, abim ve ablama her şey için teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim.

Bu çalışmayı destekleyen Ç.Ü Araştırma Fonu Saymanlığı'na (SYL20153947) ve tez savunmamda değerli görüşlerini benimle paylaşan jüri üyelerine de teşekkür ederim.

Sanıl Sercan SEVCE

Ekim, 2017

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
ÖNSÖZ	viii
KISALTMALAR	xiii
TABLolar LİSTESİ	xiv
EKLER LİSTESİ	xv

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu.....	2
1.2. Araştırmanın Amacı.....	4
1.2.1. Araştırmanın Alt Amaçları	4
1.3. Araştırmanın Önemi	5
1.4. Sayıtlılar.....	6
1.5. Sınırlılıklar	6
1.6. Tanımlar.....	6

BÖLÜM II

KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Sınıf Yönetimi.....	8
2.1.1. Sınıf Yönetimi Becerileri.....	10
2.1.2. Sınıf Yönetimi İnceleme Alanı	11
2.1.3. Sınıf Yönetimini Etkileyen Etmenler	12
2.1.4. Sınıf Yönetimi Boyutları	16
2.1.4.1. Sınıfın Fiziksel Düzeni.....	16
2.1.4.2. Etkili İletişim Boyutu	17
2.1.4.3. Davranış Yönetimi Boyutu.....	18
2.1.4.6. Zaman Yönetimi Boyutu	19
2.1.4.7. Öğretimin Yönetimi	20

2.2. İlgili Araştırmalar	22
2.2.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar	22
2.2.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar.....	27
2.2.3. Araştırmaların Genel Değerlendirmesi.....	29

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli.....	31
3.2. Evren ve Örneklem	31
3.3. Veri Toplama Araçları	33
3.3.1. Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği	33
3.3.1.1. Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları	34
3.3.2. Sınıf Öğretmeni Kişisel Bilgi Formu.....	36
3.4. Verilerin Toplanması	36
3.5. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması	37

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeğinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular	39
4.2. Sınıf Öğretmenlerinin Meslekteki Kıdem Yıllarına Göre Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeğinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular.....	40
4.3. Sınıf Öğretmenlerinin Çocuk Sahibi Olma-Olmama Durumlarına Göre Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeğinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular	42
4.4. Sınıf Öğretmenlerinin Okuttukları Sınıf Düzeyine Göre Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeğinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular.....	43
4.5. Sınıf Öğretmenlerinin En Son Mezun Oldukları Okul Türüne Göre Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeğinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular.....	45

BÖLÜM V

TARTIŞMA VE YORUM

5.1. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Sınıf Yönetimi Becerilerine İlişkin Tartışma ve Yorum	48
5.2. Sınıf Öğretmenlerinin Meslekteki Kıdem Yıllarına Göre Sınıf Yönetimi Becerilerine İlişkin Tartışma ve Yorum	50
5.3. Sınıf Öğretmenlerinin Çocuk Sahibi Olma-Olmama Durumlarına Göre Sınıf Yönetimi Becerilerine İlişkin Tartışma ve Yorum	51
5.4. Sınıf Öğretmenlerinin Okuttukları Sınıf Düzeyine Göre Sınıf Yönetimi Becerilerine İlişkin Tartışma ve Yorum.....	52
5.5. Sınıf Öğretmenlerinin En Son Mezun Oldukları Okul Türüne Göre Sınıf Yönetimi Becerilerine İlişkin Tartışma ve Yorum	55

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar	57
6.1.1. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Sınıf Yönetimi Becerilerine İlişkin Sonuçlar.....	57
6.1.2. Sınıf Öğretmenlerinin Meslekteki Kıdem Yıllarına Göre Sınıf Yönetimi Becerilerine İlişkin Sonuçlar	57
6.1.3. Sınıf Öğretmenlerinin Çocuk Sahibi Olma-Olmama Durumlarına Göre Sınıf Yönetimi Becerilerine İlişkin Sonuçlar.....	58
6.1.4. Sınıf Öğretmenlerinin Okuttukları Sınıf Düzeyine Göre Sınıf Yönetimi Becerilerine İlişkin Sonuçlar	58
6.1.5. Sınıf Öğretmenlerinin En Son Mezun Oldukları Okul Türüne Göre Sınıf Yönetimi Becerilerine İlişkin Sonuçlar.....	58
6.2. Öneriler	59
6.2.1. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler	59
6.2.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler	59
KAYNAKÇA.....	60
EKLER	69

ÖZGEÇMİŞ **74**

KISALTMALAR

SYBÖ: Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği

ÖKÖ: Örgüt Kültürü Ölçeği

DEHB: Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu

TABLOLAR LİSTESİ

	Sayfa
Tablo 1. Anket Uygulanan Sınıf Öğretmenlerinin Kişisel Bilgileri.....	32
Tablo 2. SYBÖ'deki Faktörler, Faktör Yükleri, Faktörlerin Açıkladıkları Varyans Yüzdeleri ve Düzeltilmiş Madde-Toplam Puan Korelasyonları (r)	35
Tablo 3. Sınıf Öğretmenlerinin, Cinsiyetlerine Göre Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeğinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması, Mann Whitney U-Testi Sonuçları	39
Tablo 4. Sınıf Öğretmenlerinin, Kıdemlerine Göre Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeğinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması, Tek Yönlü Varyans Analizi(ANOVA) Sonuçları	41
Tablo 5. Öğretmenlerin Çocuk Sahibi Olma-Olmama Durumlarına Göre Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği Alt Ölçek Toplam Puanlarının Karşılaştırılması, T-Testi Sonuçları	42
Tablo 6. Sınıf Öğretmenlerinin, Okuttıkları Sınıf Düzeyine Göre Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeğinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması, Tek Yönlü Varyans Analizi(ANOVA) Sonuçları	44
Tablo 7. Sınıf Öğretmenlerinin, En Son Mezun Oldıkları Okul Türüne Göre Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeğinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması, Kruskal Wallis Testi Analizi Sonuçları	46
Tablo 8. İlkokullar ve Ortaokullar Haftalık Ders Çizelgesi.....	53

EKLER LİSTESİ

	Sayfa
EK 1. Sınıf Öğretmeni Kişisel Bilgi Formu	69
EK 2. Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği.....	70
EK 3. İzin Belgesi	72
EK 4. Okul Listesi	73

BÖLÜM I

GİRİŞ

Eğitim, önceden belirlenen amaçlar doğrultusunda bireye yeni davranışlar kazandırma, bireyi yetiştirme ve geliştirme işidir (İlgar, 2000, s.13). Tyler (1950), bireyin davranış örüntülerini değiştirme süreci olarak eğitimi tanımlar. Ertürk yaptığı tanımda ise eğitimi, bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik davranış değiştirme süreci olarak tanımlar (Ertürk, 1998, s.12). Yapılan tanımlardan yola çıkarak eğitim sözcüğünün farklı tanımları olmasına karşın bu tanımların ortak noktası, davranış değiştirme, davranış oluşturma amaçlı etkinliklerden söz etmesidir. Öğretim ise, öğrenme davranışın sağlanması amacıyla yapılan ön çabalar (Başar, 2004, s.3). Bireyde istenilen davranışın temelini atmak ve onu oluşturmak amacıyla yapılan eğitim, öğretim etkinliklerinin büyük bölümü, eğitim amacıyla kurulmuş olan okullar aracılığıyla gerçekleştirilir (Bursalıoğlu, 1991).

Okullar çocuklara belirli bilgi ve becerileri kazandırırken aynı zamanda çocukların alışkanlık, tutum, inanç ve davranışlarını da pozitif yönde değiştirerek, onları sosyalleştirmeyi de amaçlamaktadır (Brophy, 1988). Okul, oluşturduğu eğitim ortamıyla, öğrencinin önceden belirlenmiş hedefler doğrultusunda istendik davranışları kazanma sürecini yönlendirir. Bu süreç, büyük ölçüde okullardaki eğitim-öğretim birimleri olan sınıflarda yapılan etkinlikler aracılığıyla gerçekleşir. Sınıf, öğretmen ve öğrencilerin birlikte etkileşime girdiği önemli bir öğrenme ortamıdır (Lemlech, 1999). Bu yüzden sınıflar ve sınıflarda olup bitenler eğitim-öğretim sürecinde belirleyici nitelik taşırlar. Öğrenme-öğretme etkinliklerinin amaçlarının gerçekleşebilmesi ancak, uygun bir sınıf ortamının hazırlanması, sürdürülmesi ve etkin bir biçimde yönetilmesi ile mümkündür (Demirtaş, 2005).

Sınıfta öğrenme ortamının uygun hale getirilmesi, öğrenme yaşantılarının düzenlenmesi ve yönetilmesi, öğretmenlerin sorumluluğu olarak kabul edilmektedir. Sınıflardaki süreçlerin düzenleyici olarak kabul edilen öğretmenlerden, öğretim hedeflerini gerçekleştirebilmek amacıyla bu ortamda bulunan her türlü madde ve insan kaynağını etkili bir şekilde yönlendirilebilmesi ve yönetilebilmesi beklenmektedir (Balcı 1993; Aydın 2008). Bu anlamda öğretmenler sınıflarının lideridir. Sınıf içerisinde sergilemeleri gereken liderlik beraberinde yönetimle ilgili rolleri getirmektedir. Bu da sınıf yönetimi alanının ortaya çıkmasına yol açmıştır (Baloğlu, 2001).

Sınıf yönetimi, genel olarak, belirlenen eğitim amaçlarının gerçekleştirilmesi için planlama, uygulama, örgütlenme ve değerlendirme işlevlerine ilişkin ilke, kuram, kavram, model ve tekniklerin sistematik ve bilinçli olarak uygulanması ile ilgili etkinliklerin tümü olarak tanımlanabilir (Erdoğan, 2001). Sınıfta eğitsel faaliyetlerin gerçekleştirilmesi için bir düzene ve bu düzenin devam ettirilebilmesi için, öğrencilerin ilgi ve dikkatlerini çekip, sürdürebilmek için de etkili bir sınıf yönetimine ihtiyaç vardır (Doyle, 1986). Günümüzde artık geleneksel öğretim ilke ve yöntemleri ve disiplin anlayışı ile sınıfları yönetmek etkili bir sınıf yönetimi olarak görülmemektedir (İlgar, 2007).

Etkili sınıf yönetimi, dolayısıyla etkili ve iyi bir eğitim ve öğretimin olabilmesi içinde öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileriyle donanımlı olmaları gerekir. Öğretmenlerden beklenen beceri, etkili bir sınıf yönetim sistemi oluşturarak sınıfta düzeni kurması, eğitim-öğretim etkinliklerini öğrenciyi aktifleştirerek gerçekleştirilmesi ve bu düzeni devam ettirmesidir (Jones, Jones, 2007).

1.1. Problem Durumu

İçinde bulunduğumuz 21. yüzyılda teknoloji sayesinde uzaktan eğitim, online eğitim, öğrenci merkezli uygulamalar yaygınlaşmakta ise de her çocuk belirli bir yaş seviyesine kadar bir öğretmen tarafından yönlendirilmeye ihtiyaç duyar. Bu yüzden, eğitim-öğretim işlerinin sağlıklı ve düzenli bir şekilde işlemesi için okullar oluşturulmuştur. Okullarda verilen eğitimin niteliğini belirleyen en önemli öge koşulsuz şartsız öğretmendir. Eğitim-öğretimin kalitesine doğrudan etki eden çevresel, ailevi gibi faktörler olmakla birlikte, öğretmenin birincil önemi yadsınamaz bir gerçektir (Koçoğlu, 2013, s.17).

Eğitim-öğretimin yapıldığı sınıflar, öğretmenlerin ve öğrencilerin birlikte etkileşimde bulunduğu önemli bir öğrenme ortamıdır. Bu ortamdaki deneyimler, eğitim kalitesine bağlı olarak öğrenciler için bilişsel, duyuşsal ve sosyal gelişmeler sağlamaktadır. Bununla birlikte, öğrencilerin yaşı, sayısı, bireysel farklılıkları, sınıfın ortamı, eğitim programı gibi öğretim sürecini etkileyen çeşitli faktörler öğretmenlerin sınıf yönetimiyle ilgili birçok kararı etkili ve doğru bir biçimde belirlemelerini gerektirir (Lemlech, 1999).

Sınıf atmosferinin kurucusu ve sınıf yönetiminin yürütücüsü olan öğretmenin sahip olduğu özellikler, sınıf yönetiminin kalitesi üzerinde önemli düzeyde etkilidir.

Öğretmenin sahip olduğu yönetim anlayışı, iletişim becerisi, özgüven, kişilik özellikleri, eğitim felsefesi, derse hazırlıklı gelip-gelmemesi, dersi sıradan işlemesi, çocukları sevmemesi, tükenmişlik, ruhsal durumu gibi birçok etmen doğrudan ya da dolaylı olarak öğretmenin sınıf yönetimini etkiler (Yüksel, 2013).

Eğitim şartlarının kötü olması durumunda bile, iyi bir öğretmen öğrenciye doğru bilgi aktarımı yapar ve öğrenciyi motive ederek onun her açıdan donanımlı bir birey olmasını sağlayabilir. Günümüzde sınıflar kalabalık eğitim ortamlarıdır. Bu tür kalabalık sınıflarda her öğrenciye istenilen hedef davranışı kazandırmak, her öğrenciye ulaşmak ve gerekli ilgiyi gösterebilmek her zaman mümkün olamamaktadır. Bu sebeplerden dolayı öğretmenlerin sahip olduğu sınıf yönetimi becerileri önem teşkil etmektedir. Öğretmen, sınıf yönetimi becerisi ve bu becerileri uygulama yönünden yetkin ise en kötü ve olumsuz koşullarda bile eğitimden maksimum verim elde edilmesini sağlayabilir (Koçoğlu, 2013).

Sınıf yönetimi, eğitim yönetiminin temel ve birinci basamağıdır. Eğitim, öğretmen ve öğrencinin iletişime geçtiği sınıfta başlar. Her türlü kaynağın kullanımı ve programın uygulaması da sınıf ortamında olduğu için eğitim yönetiminin kalitesi sınıf yönetiminin kalitesine bağlıdır (Başar, 2004). Sınıf yönetimi, öğretmenlerin zihninde eğitim-öğretim içerisinde en yaygın ve süregelen sorunlardan biri olarak düşünülür (Martin & Yin, 1997). Sınıf yönetimi temelde belirli becerilere sahip olmayı gerektiren önemli bir alandır bu nedenle öğretmenlerin sınıf yönetimi beceri düzeylerinin belirlenmesi ve geliştirilmesi eğitim-öğretimde birçok önemli sorunun çözülmesine katkıda bulunacaktır (İlgar, 2007, s.3).

Etkili bir öğretme-öğrenme süreci gerçekleştirmek isteyen öğretmenlerin sahip olmaları gereken en önemli beceri, sınıftaki öğrencileri ve kaynakları eğitimin amaçları doğrultusunda harekete geçirme yani yönetme becerisidir. Sınıf yönetimi bu nedenle önemlidir (Demirtaş, 2005, s.13). Öğretimde etkili bir sınıf yönetimi becerisi kazanmak isteyen öğretmenin bu alanda çalışması ve kendini geliştirmesi gerekmektedir. Gelecekte etkili öğretmen olabilmek, iyi bir sınıf yönetimi bilgi ve becerisine sahip olmakla mümkün olabilecektir (Baloğlu, 2001).

Sonuç olarak sınıfın öğretim için hazır hale getirilmesi, sınıf içerisindeki kuralların öğrencilerle birlikte belirlenmesi ve bu kuralların öğrencilere benimsetilmesi, öğretim için ayrılan zamanın uygun şekilde kullanılması, öğrenmeye istekli olmalarının sağlanması, öğrencilerin sınıf içerisindeki etkinliklere aktif olarak katılması ve uygun davranış göstermeleri sınıftaki öğretmenin sınıf yönetimindeki başarısına bağlı

olmaktadır (Akan, 2010).

Sınıf yönetimi ile ilgili alanyazın incelendiğinde sınıf yönetimi becerileri ile ilgili birçok araştırmanın yapıldığı görülmüştür. Bu araştırmalar incelendiğinde İlkokul öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri birçok farklı değişkenle incelenerek öğretmenlerin sınıf yönetiminde başarılı ve geliştirmeye açık oldukları alanların tespit edilmesi konusu araştırmaya değer görülmüştür. Bu araştırma sonuçlarının, eğitimde değişim ve dönüşüme, bunların yanında öğretmen yetiştirme etkinliklerine de rehberlik ederek eğitimin niteliğini arttırmaya katkıda bulunması beklenilmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada, ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin; öğretmenlerin cinsiyetine, meslekteki kıdem yıllarına, çocuk sahibi olup olmadıklarına, okuttukları sınıf düzeyine ve en son mezun oldukları okul türüne göre istatistiksel anlamda farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçlar doğrultusunda aşağıdaki soruların yanıtı aranacaktır.

1.2.1. Araştırmanın Alt Amaçları

1. İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin cinsiyetleri ile sınıf yönetimi beceri ölçeği toplam ve;
  - a) Zaman ve öğretimin yönetimi,
  - b) Davranış yönetimi,
  - c) Etkili iletişim,
  - d) Sınıfın fiziksel düzeni alt ölçek puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
2. İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin meslekteki kıdem yılları ile sınıf yönetimi beceri ölçeği toplam ve;
  - a) Zaman ve öğretimin yönetimi,
  - b) Davranış yönetimi,
  - c) Etkili iletişim,
  - d) Sınıfın fiziksel düzeni alt ölçek puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
3. İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin çocuk sahibi olma-olmama durumları ile sınıf yönetimi beceri ölçeği toplam ve;
  - a) Zaman ve öğretimin yönetimi,
  - b) Davranış yönetimi,

- c) Etkili iletişim,
- d) Sınıfın fiziksel düzeni alt ölçek puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
4. İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin okuttukları sınıf düzeyi ile sınıf yönetimi beceri ölçeği toplam ve;
- a) Zaman ve öğretimin yönetimi,
- b) Davranış yönetimi,
- c) Etkili iletişim,
- d) Sınıfın fiziksel düzeni alt ölçek puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
5. İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin en son mezun oldukları okul türü ile sınıf yönetimi beceri ölçeği toplam ve;
- a) Zaman ve öğretimin yönetimi,
- b) Davranış yönetimi,
- c) Etkili iletişim,
- d) Sınıfın fiziksel düzeni alt ölçek puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Sınıf yönetiminin en etkili unsuru, öğretmendir. Etkili bir sınıf yöneticisi olarak öğretmenden beklenenler; sınıfı eğitim-öğretime hazır hale getirmesi, sınıf kurallarını öğrencilerle birlikte belirleyip benimsetmesi, öğretimi düzenleyip sağlıklı bir şekilde sürdürmesi ve öğrencilerin uygun davranış göstermelerini sağlamasıdır (Ağaoğlu, 2005, s.7). Eğitim programlarının uygulayıcısı ve yürütücüsü olan öğretmenlerin sınıf yönetimi konusundaki becerileri çok önemlidir. Etkili bir öğrenme-öğretme süreci ancak etkili bir sınıf yönetimi ile oluşturulabilir. Eğitim öğretim faaliyetlerinin yürütücüsü ve uygulayıcısı aynı zamanda sınıfın yöneticisi olan öğretmen, sınıfta gerekli düzenlemeleri yaparak olumlu bir sınıf atmosferi yaratmak, sınıf ortamında ortaya çıkabilecek sorunları önceden tahmin edip bu doğrultuda önlem almak ve zamanı eğitsel amaçlar doğrultusunda etkili ve verimli bir şekilde kullanmak zorundadır (Yüksel, 2013). Bu da sınıf öğretmenin sınıf yönetimi konusunda gerekli bilgi, beceri ve yeterliliğe sahip olması ile mümkün olabilir.

Ayrıca günümüz eğitim sistemi birçok öğrencinin birlikte eğitim aldığı bir sistem olan okullardan oluşmaktadır. Alanına hâkim, bilgili ve donanımlı iyi bir öğretmen görevlendirilmiş olsa bile sınıf öğretmeni, sınıf yönetimi becerilerine yeterli düzeyde sahip değilse okul sisteminde her öğrenci için verimli bir eğitim mümkün

olmayabilir (Koçoğlu, 2013, s.19).

Bu nedenlerle bu araştırma ile sınıf öğretmenlerinin sahip oldukları sınıf yönetimi becerileri çeşitli değişkenlerle incelenip, başarılı oldukları ve varsa geliştirmeye açık oldukları alanların tespit edilmesi ve bu becerilerin geliştirilmesi ile öğrenme-öğretme sürecinde sınıf yönetimi yetersizliklerinden kaynaklanan birçok sorunun çözüme kavuşturulabileceği düşünüldüğünden araştırmaya değer görölmüştür.

Bunun yanında araştırmanın, öğretmenlerin sınıf yönetimi konusundaki eksiklerinin ve yetersizliklerinin tespit edilip, sınıf yönetimi boyutlarında öğretmen yeterliliklerini artıracak gerekli düzenlemelerin yapılması yolunda okul idarecilerine ve öğretmen yetiştirme etkinliklerine rehberlik ederek eğitimin kalitesine katkıda bulunması beklenmektedir. Ayrıca öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerini ölçmeyi sağlayan bir ölçek geliştirmeyi hedeflemesi sebebiyle de önemlidir.

1.4. Sayıtlar

Bu araştırmada, aşağdaki sayıtlara göre hareket edilecektir.

1. Araştırmaya katılan öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği (SYBÖ) ve kişisel bilgi formunu içtenlikle cevapladıkları varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

1. Araştırma 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Adana ili merkez ilçelerinde (Seyhan-Çukurova-Yüreğir-Sarıçam) görev yapan 571 ilkokul sınıf öğretmeni ile sınırlıdır.
2. Araştırmanın verileri öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerini ölçen SYBÖ maddeleri ve kişisel bilgi formuna verdikleri cevaplarla sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Sınıf: Sınıf, öğretmen-öğrenme-öğretme etkinliklerinin uygulanıp gerçeleştirildiği fiziki ortamdır (Başar, 2004).

Sınıf Yönetimi: Kapsamlı olarak sınıf yönetimi, çocukların psikolojik ve akademik gereksinimlerine cevap vererek başarıyı arttırmadır (Jones ve Jones, 2007).

Sınıf Öğretmeni: Program ve yönetmelik esaslarına göre çalışma saatleri içinde okulda kalarak kendilerine verilen eğitim ve öğretim işlerini yürütmek, görevli olduğu

sınıf öğrencilerinin her yönden yetiştirilmesi için gerekli önlemleri almaya yetkili, öğrencilerin gelişmesinden sorumlu olan kişidir (Serim, 1991, s.75).

Sınıf Yönetimi Becerisi: Sınıf yönetiminin, sınıfın fiziksel düzeni, plan-program etkinlikleri, zaman yönetimi, ilişki düzenlemeleri ve davranış yönetimi boyutlarında öğretmenlerin sahip olması gereken becerilerin tümüdür (Yüksel, 2013, s.6).

BÖLÜM II

KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Eğitim, bireyin toplumsallaşması ve ferdi gelişimini – ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda – en yüksek düzeye çıkarması için düzenlenmiş, kontrollü bir çevredeki toplumsal süreçtir (Ergün,1994, s.2). Öğretim ise, “Random House College” sözlüğü öğretimi; “bilgi ve beceri aktarma”, “talimat verme” ve “öğretici kişinin uzmanlık etkinliği” olarak tanımlamaktadır (Moore, 1997, s.6).

Eğitim ana çizgileriyle üç temel öğeden oluşmaktadır. Bunlar öğrenci, öğretim programı ve öğretmendir. Eğer bu üç öğe uzlaştırılmaz ve kaynaştırılmazsa, başka bir deyişle organik bir bütün haline getirilmezse, eğitim kendisinden beklenileni veremez, doyurucu olamaz. Eğitimde verimlilik gerçekleştirilemez (Yılman, 1992, s.42). Eğitim tüm bireyleri kapsar, mekân ve zaman yönünden sınırlandırılmaz. Öğretim, öğretim görmek isteyenleri kapsar. Mekân ve zaman yönünden sınırlıdır. Eğitimde bilgi ve bilginin kullanımı önemli iken öğretim bilgi ağırlıklıdır (İlgar, 2007, s.8).

Eğitim-öğretimin yapıldığı okullar birbirini tanımayan insanları toplumu ilgilendiren konular üzerinde çalışmak için bir araya getiren kurumlar olarak tanımlayabiliriz (Gardner, 1991, s.38). Okul öğrenciyi günümüz dünya şartlarına hazırlarken geleneksel değerlerin de öğrenciye aktarılmasını sağlar. Günümüzde hemen hemen her sosyal problemin çözümünde okullara da büyük görev ve sorumluluklar düşmektedir (Özdemir, 2000). Eğitim sürecinde sınıftan önce adımların atıldığı ilk yer okuldur. Okul sınıfın en yakın dış çevresidir. Bu yüzden de okulun yapısı sınıf yönetimini etkilemektedir. Okulun sahip olduğu fiziksel özelliklerden, bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik düzeyine, benimsenmiş olduğu kurallara, öğrenci sayısına, personel sayısına, yönetim şekli ve yapısına, disiplin anlayışına, maddi kaynaklara kadar pek çok değişken öğrencilerin tutum ve davranışlarını buna bağlı olarak da öğretmenin sınıf yönetimi becerisini etkilemektedir (Yüksel, 2013, s.26).

2.1. Sınıf Yönetimi

Sınıf yönetiminin birçok farklı kaynakta, farklı tanımlamalarına rastlamak mümkündür. Sınıf yönetimi, eğitim öğretim programı ve planı, eğitim etkinliği, öğretim yöntemi, zaman, mekân, teknoloji, öğretmen ve öğrenci arasında etkili bir eş güdümlenme gerçekleştirerek, sınıfı öğrenmeye elverişli bir ortama dönüştürmeye

yönelik etkinliklerin tümü ve düzenin sağlanması ve sürdürülmesidir (Sarıtaş, 2000, s.48).

Sınıf yönetimi, öğretmenin, öğrencilerin eğitimsel amaçları etkili bir biçimde başarabilmeleri ve öğrenmeleri kolaylaştıracak sınıf koşullarını oluşturup geliştirdikleri bir takım karmaşık eylemler grubudur (Kılbaş & Köktaş, 2007). Celep (2008, s.1), sınıf yönetimini, öğrencilerin kendilerini anlamaları, kendilerini değerlendirmeleri ve kendi kendilerini kontrol etmeyi, içselleştirmeyi, zenginleşmenin bir aracı olabilmelidir şeklinde açıklamıştır.

Çelik (2008), sınıf yönetimini, olumlu bir sınıf atmosferi oluşturmak için; sınıf kurallarının belirlenmesi, uygun bir sınıf düzeninin sağlanması, zaman ve öğretimin etkili bir şekilde yönetilmesi ve öğrenci davranışlarının denetlenerek bir öğrenme ikliminin geliştirilme sürecidir şeklinde tanımlamıştır. Şişman ve Turan (2007), sınıf yönetimini, öğretimsel faaliyetlerin merkeze alınarak tüm etkinlikleri etkili bir şekilde hazırlayıp düzenledikten sonra öğrencilere danışmanlık yapma; böylece olumlu bir sınıf atmosferi oluşturarak öğrencilerin kendilerini özgürce ifade etmelerine ve potansiyellerini ortaya koyabilmelerine fırsat sağlama süreci olarak tanımlamışlardır.

Çelik (2008, s.6-8), sınıf yönetiminin temel özelliklerini şu şekilde belirtmiştir.

1. Sınıf yönetimi okul yönetiminin daha dar bir uygulama alanıdır.
2. Okul atmosferi ve kültürü, sınıf yönetimi üzerinde etkilidir.
3. Sınıf yönetimi, sınıfın düzeni ve öğretim olmak üzere iki boyuta yoğunlaşmıştır.
4. Toplumun ve çevrenin sahip olduğu kültürel özellikler, sınıf yönetimi üzerinde etkilidir.
5. Sınıf yönetimi, o ülkenin izlemiş olduğu eğitim politikaları doğrultusunda değişiklikler göstermektedir.
6. Sınıf yönetimi, birçok iç ve dış etmenden etkilenir.
7. Sınıf yönetimi uygulamaları, öğrencilerin gelişim özellikleri, gereksinimleri ve sınıfın düzeyine göre farklılıklar göstermektedir.
8. Öğretmenin sahip olduğu sınıf yönetimi tarzı, sınıf yönetimini etkileyen kilit bir unsurdur.
9. Sınıf yönetiminde asıl amaç istenmeyen davranışların ortadan kaldırılması ya da değiştirilmesi ve öğrencilerin olumlu davranışlarının sürdürülmesidir.

10. Sınıf öğretmeninin izledi öğretim yönetimi, sınıf yönetiminde başarıyı etkilemektedir.
11. Sınıf yönetimi yaklaşımları sınıf ortamına göre değişmekte olup, her ortamda başarı sağlayacak bir sınıf yönetimi yaklaşımı yoktur.
12. Sınıf yönetimi, sınıfta etkili liderliği gerektirmektedir.

Demirtaş (2005, s.4), sınıfın iyi yönetilmesi, eğitimde başarılı olmak için ilk adım olarak kabul edilmektedir. Bir bakıma sınıf yönetiminde başarılı olanlar çoğunlukla iyi öğretmen özellikleri taşımaktadır (Demirel, 2000).

Jones ve Jones (2007), kapsamlı sınıf yönetimini, çocukların psikolojik ve akademik gereksinimlerine cevap vererek başarıyı artırma olarak ifade etmiştir.

2.1.1. Sınıf Yönetimi Becerileri

Öğretmenler, öğrenci başarısının temel unsuru olarak nitelendirildiği için öğretmenlerin daha fazla sınıf yönetimi beceri ve yeteneğine sahip olmaları gerektiğini savunan görüşler yaygınlaşmaktadır (Simplicio, 1999). Yaygınlaşan bu görüş aynı zamanda öğretmenlerin başarılı olmak için tüm yöneticilerden daha iyi bir yönetim sergilemeleri gerektiğini de vurgulamaktadır (Glasser, 1999).

Garrod ve Maziar (1988), öğretmenlerin kendi alanına ait bilgi gelişiminden, etkili faaliyetler yaratma ve kaynakları etkili kullanmaya kadar olan eğitimsel sorumlulukları tam ve etkili bir öğrenme sağlayabilmesi adına gerekli olan bütün becerileri “sınıf yönetimi becerileri” olarak ifade etmiştir (Akt: İlgar, 2007).

Sınıf yönetimi becerileri yönünden yetkin olan öğretmenlerin, verimli ve olumlu sınıf atmosferi oluşturdukları ve daha etkili öğretmen oldukları pek çok araştırma ile ortaya konmuştur (Karakelle, 2005). Öğretmenin sahip olduğu sınıf yönetimi becerisi öğrenci başarısı üzerinde etkili olduğundan, öğretmenlerin, sınıf yönetimi konusunda bilgili ve donanımlı olmaları gereklidir (İlgar, 2000). Erden (2008), başarıyı etkileyen en önemli unsurun etkili bir sınıf yönetimi olduğunu ifade etmiştir. Etkili bir sınıf yönetiminin ön şartı; alanda yeterlilik, üst düzey öğretim becerileri ve sınıf yönetimi becerileridir. Bu yeterliliklere sahip öğretmenlerin sınıflarında disiplin sorunları görülmemektedir (Gözütok, 2000, s.146). Sınıf yönetimi becerilerinden yoksun ya da eksik olan öğretmenlerin sınıf yönetiminde zorlanacakları gibi iyi bir sınıf yönetimi ve organizasyonu da öğretmenleri karşılaştıkları birçok zorluktan kurtarır (İlgar, 2007).

2.1.2. Sınıf Yönetimi İnceleme Alanı

Celep (2008, s.9-10), sınıf yönetiminin inceleme alanını 5 konu olarak ele almıştır.

- Sınıf yönetimi, öncelikle öğrencilerin kişisel ve psikolojik ihtiyaçlarına dayanmaktadır. Öğretmenler, ilk olarak öğrenci ihtiyaçlarını ve bu ihtiyaçlarla ilgili olan davranışların ilişkisini ortaya çıkarmalıdır. Daha sonra ise sınıfta iyi öğrencilerin kişisel gereksinmelerini karşılamak için iyi ve etkili bir sınıf yönetimi sağlamalıdır. Mesela; suskun, aktif olmayan, içine kapanık bir öğrenci, öğretmene yakın bir sırada oturmak istemeyebilir. Fakat öğretmenden uzak bir yere de oturursa öğretmen bu öğrencinin sınıftaki davranışlarını kontrol etmekte zorluk çeker. Bu nedenle bu öğrenci ne öğretmenden çekinip rahatsız olabilecek bir yakınlıkta ne de öğretmenin kontrolünü zorlaştıracak bir yerde oturtulmalıdır. Kısacası öğretmen sınıf yönetiminde öğrencinin psikolojik ve kişisel ihtiyaçlarını dikkate almalıdır.
- Sınıf yönetimi, öğretmen-öğrenci arasındaki olumlu ilişki ve sınıftaki destekleyici bir çevre ve koşulların varlığı ile ilişkilidir. Eğitimin temelinde öğrencide istendik davranışları geliştirme vardır. Bu istendik davranış oluşturmaya bütün öğrencilere yaygınlaştırmak için; bireylerin öğrenmelerini temel alan ve psikolojik ihtiyaçlarını karşılayan bir çevre oluşturmak gereklidir.
- Sınıf yönetimi, öğrencilerin bireysel ve sınıf grubunun akademik ihtiyaçlarını karşılayacak, öğrenmeyi kolaylaştıracak öğretim yöntemlerini kullanmayı içerir.
- Sınıf yönetiminde örgüt olarak bir sınıf, güvenli bir öğrenme ortamının oluşturulmasına yönelik davranışsal standartları öğrenci grupları ile birlikte oluşturmaya ve geliştirmeye dayanır. Bunun yanında, öğretimsel yöntemlerin belirlenmesine ve uygulanmasına öğrencileri katan yöntemleri ve örgütlemeleri içerir. Öğrencilerin başarıları ile öğretmenlerin örgütleme ve öğretimsel becerileri arasında yüksek bir ilişki bulunmaktadır. Olumlu bir sınıf çevresinin olduğu, etkili öğretim ve örgütlenme becerilerinin olduğu bir sınıf ortamında öğrenci başarısı da artacaktır. Bu yüzden bir öğretmenin başarılı olabilmesinin

koşullarından birisi de sınıfta öğretimsel planlamaları ve örgütlemeleri iyi yapmasının yanında öğretim etkinliklerini iyi uygulayıp yeterli öğretimsel becerilere sahip olmasıdır.

- Sınıf yönetimi, büyük ölçüde danışmanlığı ve öğrencilerin uygun olmayan davranışlarını, inceleme ve düzeltmede öğrenci katılımını sağlayan davranışsal yöntemleri kullanma yeterliğini içerir.

2.1.3. Sınıf Yönetimini Etkileyen Etmenler

Celep (2008), sınıf yönetimini etkileyen etmenleri şu şekilde belirtmiştir.

- 1. Öğrencilerin özellikleri ve gereksinimleri:** Öğrencilerin geldikleri çevrenin öğrenciler üzerindeki etkisi ve öğrencinin toplumsallaşmasındaki etkisi, sınıf yönetiminde önemli bir etkiye sahiptir. Ayrıca, öğrencilerin ihtiyaçları ve yapısı, sınıf içi davranışlarına yön veren önemli etmenlerdendir. Gecekondu, köy, mahalle, gelişmiş bölge gibi ailenin yaşadığı yerleşim birimi öğrencinin en yakın çevresini oluşturmaktadır. Ailenin sosyo-ekonomik ve eğitim düzeyi gibi etmenler çocuğun toplumsallaşmasında önemli etmenlerden bazılarıdır. Örneğin, eğitim düzeyi düşük, ilgisiz, düşük bir sosyo-ekonomik yapıya sahip bir çevrede yaşayan, ebeveynler arasında geçimsizlik olan, babanın birkaç defa suç işlediği ailelerden gelen öğrencilerin fazla olduğu bir sınıf ortamında, öğretmen, sınıfın düzenini sağlamakta güçlük çekebilir.
- 2. Okulun yönetim yapısı:** Yönetimi, okul iklimi, yapısı ve oluşumunda yer alan mesleki destek gibi konulardan ayırmak mümkün görünmemektedir. Ortak bir görev duygusuna sahip olan çalışanların, önceden belirlenmiş ortak bir hedefi gerçekleştirmek için birbirleriyle işbirliği içerisinde oldukları okullar, öğrencilerin davranış sorunlarını az etkilediğini göstermektedir. Öğrencilerin aidiyet duygularını karşılayan ve öğrencileri yaşantıları, kültürleri ile ilişkili olan öğretimsel etkinliklere teşvik eden okullar, daha olumlu öğrenci davranışlarına sahip olan okullardır. Okul yönetiminin yalnızca kurallara uymayı ön plana çıkarması, okulun asıl amacı olan öğretim faaliyetlerinin ikinci plana atılmasına sebep olabilir. Bu nedenle, okulun yönetim yapısı, okulda pozitif bir öğrenme ortamı

yaratmada önemli bir etkiye sahiptir.

- 3. Öğretmenlerin sahip olduğu kişisel geçmiş:** Birçok araştırma, öğretmenlerin önyargılarının karar vermelerinde önemli rol oynadığını ortaya koymaktadır (Anderson, 1989; 1992; Hollingworth, 1989; Akt: Celep,2008, s.11). Öğretmenler önyargılarıyla sınıfta hâkim olan duruma ilişkin yorumlarını sentezleyerek sınıfta uygulama stratejileri geliştirebilmektedirler. Araştırmalar, öğretmenlerin kendi değer yargılarıyla sınıf yönetme tarzları arasında anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır. Öğretmenlerin ailelerinin geçmiş yaşantılardaki ve aileden aldıkları disiplin yaşantılarının, onların sınıf yönetimi stratejileri belirlemelerinde rol oynadığı belirlenmiştir.

- 4. Okulun amaçlarına göre, öğretmenlerin, öğrencilere öncelikle kazandırması gereken davranışlara ilişkin inançları:** Sınıf yönetimi konusunda öğretmenlerin davranışını ve kararlarını etkileyen diğer bir okul etmeni, öğrencilere öncelikle kazandırılması gerek davranışlara ilişkin inançlarıdır. Okulda öncelikli amaca göre, öğretmenin sınıf yönetiminde ve öğretim sürecinde göstereceği etkinliğin niteliği değişebilmektedir.

Öğretmenlerin sınıfta bulunan araç-gereçler, fiziksel koşullar, öğretme ortamına göre öğretme ile ilgili amacına dayanak oluşturan inançları gelişebilir. Örneğin; eksik araç-gereç olan, yeterli yönetim desteğine ve ortamına sahip olmayan bir öğretmen “Bu koşullarda ancak bu kadarı yapılabilir” gibi bir inanç geliştirebilir.

Okul sadece iyi bir öğrenme üzerine odaklanmayıp iyi insan olma üzerine odaklandığı takdirde, toplum için en iyi hizmeti vermiş olacaktır. Okulda bulunan öğrencilerin etkileşimde bulunması ve işbirliği için, öğrenci öğrenmesi üzerinde odaklaşan sınıf yönetimi, sadece sınıftaki davranış açılarından zengin tutum kazandırmakla kalmaz, bunun yanında öğrencilerin önemli yaşam becerilerini kazanmasına da yardımcı olabilir.

- 5. Öğretmenlerin sınıf yönetimi konusundaki eğitimi:** Yapılan birçok çalışmada, öğretmenlerin hizmet öncesi eğitimlerinde sınıf yönetimi alanında çok zayıf yetiştirildikleri duygusunu taşıdıkları saptanmıştır (Reed, 1989; Rickman, Hollowell, 1981; Vocke, 1992; Akt: Celep,2008, s.13). Bunun sebeplerinden birisi, öğretmen adaylarının, yetişme sürecinde öğretmenlik ve sınıf yönetimi konusunda çok iyimser ve insancıl görüşe

sahip olmalarına karşın, öğretmenlik mesleğine başladıktan sonra, özellikle sınıf yönetimi konusunda katı ve baskıcı denebilecek bir davranış biçimi sergilemeleridir. Bunun da en büyük nedenlerinden birisi üniversitede öğretmen adayları yetiştirilirken pratik uygulamadan uzak, istenilen beceri düzeyine ulaşılmadan mezun olmalarıdır.

6. Okulun başarısızlığında öğrenci riski: Eğitimcilerin, sınıf yönetiminde öğrencilerin sosyal, duygusal becerilerini geliştirme konusunda yaşadıkları temel sıkıntılar şöyle belirtilmektedir.

- Öğrencilerin kişisel sorumluluk duygusunu geliştirme ve öğrenme süreçlerini daha iyi kavrama konusunda eksik kalmaları; öğrencilerin okul dönemine kadar geçen önceki sosyalleşme sürecinde yetiştikleri çevre kişisel sorumluluk duygusu geliştirmede önemli bir yer tutmaktadır. Öğrencinin öğrenme davranışı ve öğretmenin sınıf yönetimi davranışını, öğrencinin sahip olduğu kişisel sorumluluk duygusu, etkileyebilmektedir.
- Öğrenci davranışını etkileyen dışsal etmenlerin öğrenci davranışı üzerinde zaman zaman odak konumuna gelmesi, öğrencinin okul yaşamı dışında hayatında meydana gelebilen önemli değişiklikler; öğretmenin öğrenci üzerindeki kontrolünü zayıflatması, öğrencinin sınıf içi davranışını etkileyebildiği gibi, başarı düzeyinde de ani ve önemli düşmelere neden olabilir. Örneğin; anne ve babasının aniden ayrılması, anne ya da babasını kaybetmesi, kız arkadaşı tarafından terkedilmesi, öğrenciyi bunalıma sokabilir.
- Düşük benlik algısı, öğrencinin sınıf içi gösterdiği davranışlarında önemli bir yer tutmaktadır. Öz güveni düşük, kendisini yetersiz olarak algılayan bir öğrenci, sınıf içi davranışlarında pasif bir tutum gösterir ve öğrenmeye karşı da isteksiz bir davranış sergiler. Bu gibi durumlar ise sınıf yönetiminde öğretmenin işini daha da zorlaştırır.
- Öğrencinin istenilen düzeyde geliştirilememiş toplumsal bilinç duygusu ile diğer insanların duygularını, düşünce tarzlarını ve bakış açılarını anlama konusundaki yetersizliği sonucunda öğrenci, sınıfta diğer öğrencilerle etkileşim içerisinde bulunmaktan yani iş birliği yapmaktan kaçınır. Ayrıca bu öğrenciler toplumun genel kurallarını benimsemek

yerine, kendi çıkarlarına uygun olan kuralları ön plana çıkarırlar. Bu durum her şeyden önce toplumsal bir özellik gösteren sınıf ortamını olumsuz yönde etkiler.

- Öğrencinin problem çözme becerisindeki yetersizlik, özgüven ve içsel saygıyı zenginleştirmedeki yetersizlik; öğrencilerin karşılaştıkları sorunların çözümünde başkalarının müdahale edip hazır konmuş olmaları, bir sorunun nasıl çözüleceği konusunda yetersiz kalmaları, öğrenci başarısızlığında ciddi bir yer tutmaktadır. Ülkemizde genel olarak, toplum yaşantımıza da bağlı olarak çocukların karşılaştığı problemleri onların çözmelerine yardımcı yani yol gösteren olmak yerine, problemi onların yerine anne-babalar çözmektedir. Böylelikle öğrenciye problem çözme becerisi kazandırmak öğretmen için çok zor olmaktadır.

- 7. Güç-kontrol sorunları:** Okulların ve okulları oluşturan sınıfların temel sorunlarından biri kontroldür. Çünkü okul dışındaki yaşantısında rahat hareket etme özgürlüğüne sahip olan öğrenciden, okul içerisinde daha sorumlu davranmasını ve sınırlı bir özgürlük içerisinde görevini yerine getirmesi istenir. Öğrenciler bireysel ihtiyaçlarının karşılandığı ve bu ihtiyaçların devam ettirildiği bir çevrede olmak ister.

Çoğunlukla mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin öğrencileri kontrol etmede zorluklar yaşadıkları söylenebilir.

Celep (1996, s.20) tarafından yapılan bir araştırmada, öğretmen adaylarının göreve başlamadan önceki öğrenci kontrolüne yönelik tutumlarının mesleğe başladıktan sonra ciddi bir ölçüde gözetimci bir kontrol doğrultusunda değiştiğini ortaya koymaktadır.

Öğretmen adayları mesleğe başladıktan sonra, öğrenci öğretmen ilişkisine sınırlama getirerek, öğrencinin kendini sağlıklı bir şekilde ifade etmesini engellemektedir. Bu eylemler sınıfta öğrenmeden çok kontrol etme işinin ön plana çıkmasına sebep olur. Aday öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine başladıktan sonra daha otoriter bir tutum sergilemeleri bu yargıyı desteklemektedir.

Sınıf ortamında öğrencileri öğrenmeye güdüleyecek seviyede yeterli meslek(alan) bilgisine ve sınıf yönetimi becerisine sahip olmayan ya da bunu uygulamaya koyamayan bir öğretmenin öğrenci üzerinde etkili olması

mümkün olmayabilir. Bu durumda öğretmenin sınıf içerisinde öğrenciler üzerinde etkili olabilmesi için kontrole yönelmektedir. Bu kontrolün kaynağı da öğretmenin kişisel yeterlilikleridir. Bu yüzden sınıfta bütün yetkileri elinde toplayan öğretmen, bütün erk, denetim mekanizmaları ve kuralların belirleyicisi konumuna gelir. Böyle bir sınıf ortamında da sınıf yönetimi konusunda öğretmen istenilen düzeye ulaşamayacaktır.

2.1.4. Sınıf Yönetimi Boyutları

Eğitimde başarılı olmak için ilk adım olarak, sınıfın iyi yönetilmesi kabul edilmektedir. Bu nedenle öğretmenin liderlik rolü ön plana çıkmakta ve ideal sınıf ortamının özelliklerini bilmesi önem kazanmaktadır. Sınıfın düzenini kurma ve kurulan düzeni korumada öğretmenlerin tutumları farklı olabilmektedir. Öğretmenin bireysel özellikleri, derste kullandığı yöntem ve teknikler de sınıf yönetimini etkilemektedir. Çevreyle olan ilişki ve iletişim, okul aile işbirliği, sınıfın fiziksel durumu sınıf ortamını ve yönetimini etkileyen faktörler arasında yer almaktadır (Küçükahmet, 2007, s.4).

Sınıf yönetiminin boyutlarına bakıldığında zaman, sınıf ortamının fiziksel düzen boyutu, etkili iletişim boyutu, davranış yönetimi boyutu, zaman ve öğretimin boyutu olarak ele almak mümkündür.

2.1.4.1. Sınıfın Fiziksel Düzeni

Sınıf ortamının fiziksel düzeni, sınıf yönetiminin ilk boyutunu oluşturduğundan bahsedebiliriz. Sınıf alanının çeşitli etkinliklerin yapımı için ayrılması, sınıf ortamının genişliği, ışık, ısı, gürültü düzenekleri, havalandırma, renkler, estetik, eğitsel araçlar, oturma düzeni, temizlik bunların bazılarıdır. Sınıfın fiziksel düzenlemeleri, öğrencinin sınıfta rahat etmesini sağlamak, okul ve sınıf ortamının çekiciliğini artırarak öğrencinin okula istek ve hevesle gelmesini gerçekleştirmek, öğrenmeyi kolaylaştırmak amaçları için yapılır. “Eğitim” olarak tanımlanan davranış değişikliğinin ancak uygun ortamlarda gerçekleşebileceği göz ardı edilemez (Başar, 2004). Örneğin, sınıfta öğrencilerin oturma düzenleri belirlenirken, işlenecek konunun kazanım özellikleri, ders içi etkinlikler, sınıf mevcudu, öğrencinin hazırbulunuşluk seviyesi gibi değişkenler göz önünde bulundurulmalıdır (Tabancalı, 2005).

Sınıfın fiziksel düzenini, öğrenme-öğretme süreçlerinin yapıldığı ortamın sahip olması gereken özellikler ve sistemin diğer unsurlarla birlikte amaca ulaşma

doğrultusunda ki uyumu olarak belirtilebilir (Tutkun, 2002).

Eğitim ortamının çok küçük olması, aydınlatmasının iyi olmaması, aşırı sıcak ya da soğuk olması sınıf yönetimini olumsuz yönde etkilemekte, verimi azaltmakta ve zaman kaybına neden olmaktadır. Öğretmenler derse başlamadan önce sınıfın fiziksel özelliklerini gözden geçirmeli ve sınıfta sorun varsa bunları ortadan kaldırmak için çaba sarf etmelidirler (Yılman, 2006, s.56).

Sınıfın fiziksel düzenini sağlayan etmenler ne kadar düzenli ve hedefleri gerçekleştirmeye uygun olursa, eğitimin amacına ulaşmasında da o derece başarılı olunacaktır.

2.1.4.2. Etkili İletişim Boyutu

Sınıf yönetiminde bir diğer önemli etmen sınıf içi ilişkilerin düzenlenmesi ve etkili iletişimin sağlanmasıdır. Etkili iletişim iyi bir sınıf yönetiminin esaslarından biridir (Kapusuzoğlu, 2004, s.3). Sınıf yönetimi kapsamında ele alınan bu boyutun ilişki düzenlemeleri ile ilgili olduğu da söylenebilir. Bu bağlamda sınıf içi kuralların öğrencilerle belirlenip, bu kuralların öğrencilere benimsetilmesi, sınıf yaşamının kolaylaştırılmasına yönelik öğrenciler arası ve öğretmen-öğrenci arası ilişkilerin düzenlenmesi bu boyutta ele alınan konulardır (Başar, 2004).

Sınıf içerisindeki iletişim, büyük oranda bilginin paylaşımıdır. Sınıftaki iletişim kişiler arası iletişimdir. Kişiler arası iletişimin iyi olması eğitim çevresini de iyi bir hale getirir. Birçok araştırma, anlayış, hassasiyet, karşılıklı saygı atmosferi ve öğretmenin sempatik olmasının öğrenme için önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Üzerinde yeterince düşünülmeden, dikkatsizce söylenen bir söz, olumsuz bir dil kullanma, yanlış soru ya da jest ve mimikler, öğrencinin kendisi ve öğrenmeyle ilgili olumsuz beklentiler içerisine girmesine neden olabilir (Yılman, 2006, s.91).

Etkili iletişim, öğrenci-öğretmen arasındaki karşılıklı saygı gelişiminde temel unsurdur. Öğretmen-öğrenci arasındaki iletişim ne kadar uyum içerisindeyse, öğrenciler de o ölçüde öğrenme sürecinde istekli katılımcılar olurlar ve öğretmende buna paralel olarak olumlu bir sınıf yönetimi ortamı sağlar (Brown, 2005).

Öğretmenin sınıf yönetiminde başarıya ulaşabilmesi, öğrencilerle sağlıklı iletişim kurma ve olumlu sınıf atmosferi yaratma becerilerine bağlıdır (Erden ve Akman, 1995, s.243).

Akran ilişkilerinin olumlu olduğu bir sınıf ortamında öğrencilerin hem kendi

hem de öğretmenleri arasında olan iletişim kanallarının sağlıklı olduğundan bahsedilebilir (Celep, 2002). Öğretmenin öğrencilere adlarıyla seslenmesi, kibarca davranması ve nazik olması iletişim kanallarının açılmasına yardımcı olmaktadır (Underwood, 1987). Ayrıca sınıfta herhangi bir sorun olduğunda iletişim yoluyla çözmeye yönelik adımlar atılmalıdır (Bridge, 2004).

Sonuç olarak, öğretmen-öğrenci arasında olumlu iletişimi sağlamak için, öğretmenler destekleyici ve işbirliği içerisinde bir sınıf atmosferi oluşturmalarıdır. Öğretmenler öğrencilerini dinleyerek onlarla karşılıklı saygı ve güven içerisinde bir ilişki oluşturup, pozitif bir tutum sergilerler. Aktif, enerjik ve şefkatlidirler; ses tonlarında, jest ve mimiklerinde, kullandıkları dilde, kelime seçimlerinde tehdit edici bir üslup benimsemezler, iyi birer iletişimcidirler; açık, somut bir dil ve öğrencilerin seviyelerine uygun kelimeleri kullanırlar, iyi bir dinleyicidirler, göz iletişimi kurarlar ve öğrencileri destekleyici tepkilerde bulunurlar. Öğrencileri utandırmamaya dikkat ederler. Öğrencilerin öğrenmelerinin gerçekleşeceğine ve bu öğrenmeyle kendilerinde farklılık oluşturabileceklerine inanırlar. Konularda ve öğretim yöntemlerinde sahip oldukları uzmanlık bu öğretmenlere etkili bir öğretim yapma ve başarılı bir sınıf yönetimi imkânı sağlar (Tatar, 2009, s.11).

2.1.4.3. Davranış Yönetimi Boyutu

Sınıf yönetiminin davranış yönetimi boyutunda, sınıf ortamında istenilen davranışların sağlanabilmesi, sınıf atmosferinin olumlu hale getirilmesi, sorunların ortaya çıkmadan önce tahmin edilip istenmeyen davranışın ortaya çıkmadan önlenmesi, sınıf kurallarına uyumun sağlanması ve istenmeyen davranışların değiştirilmesi konuları bulunur (Demirtaş, 2005, s.16).

İyi bir sınıf yönetiminin ilk koşullarından biri iyi yapılandırılmış bir sınıf ortamıdır (MacKenzie, 1996, s.1). İyi yapılandırılmış, sınırları önceden belirlenmiş bir sınıf ortamında kargaşa, çatışmalar ve davranış sorunları ortaya çıkmadan engellenir çünkü öğrenciler kendilerinden ne beklediğinin farkındadırlar. Böyle bir sınıf ortamında kurallar, sınıfın günlük işleyişi ve rutinleri önceden bellidir. Zaman zaman öğretmenler öğrencilerin kendilerinden ne beklediklerini bildiklerini düşündüklerinden beklentilerini açıkça dile getirmezler ve bu nedenle problemler ortaya çıkabilir. Bu durumda kontrolün kimde olduğu çok önemlidir, öğretmen sınıfta yeterince kontrol sağlayamazsa eğer kontrol öğrencinin eline geçecektir. Bu yüzden sınıf yönetiminde

sorun yaşamamak için okulun ilk günlerinde öğrencilere sınıf kurallarını açık bir dille öğretmen tarafından ifade edilmesi gerekir (Hayva, 2010).

Bir sınıfı başarılı bir şekilde yönetmek için, pozitif destek ve sınırlayıcı sonuçlar arasında bir denge olmalıdır. Öğrenciler sınırlanmalarla desteklenmedikçe öğretmenin talimatlarına saygı göstermez ve sınırlamalarda talimatlarla düzenlenmezse kullanışsız olur (Canter ve Canter, 1992, s.169).

Çocuklar fırsat verilirse, davranışlarını belirleyecek kuralları ebeveynleri ve öğretmenleriyle birlikte koyabilecek yeteneğe sahiptirler (Gordon, 2000). Çocuklarla birlikte belirlenen kurallar, onların bu kuralları benimseyip bu kurallara uyma davranışlarında olumlu bir gelişim gösterecektir.

Sınıf ortamının düzeni ve disiplini sağlanmazsa oluşan karışıklık nedeniyle öğrenciler davranış bozukluğu sergileyebileceklerdir. Öğrencilerin sınıf kurallarına uymalarının sağlanması için davranış düzenlemeleri yapılmalıdır. Bununla birlikte istenmeyen davranışların da önlenmesi sağlanmış olur (Sayın, 2001).

2.1.4.6. Zaman Yönetimi Boyutu

Zaman yönetimine ilişkin etkinliklerdir. Zaman yönetimi, olayları ve olguları önceliklerine göre sıraya koyabilme becerisidir (Demirtaş, 2005, s.15). Sınıf içerisinde zamanın tümü, eğitsel amaçlara yönelik etkinlikler için kullanılmalıdır. Sınıf süreçlerinin dikkatli bir şekilde planlanması ve zamana bağlanması zamanın tamamının etkinlikler için kullanılmasını sağlayacaktır (Başar, 2004).

Sınıf yönetiminin temel amacı sınıfta problem çıkmasını engellemektir. Bu da sınıf ortamının iyi düzenlenmesi ve öğretim zamanının etkili kullanımıyla mümkündür. Sınıfta gözlenen öğrencilerin birbirleriyle konuşmaları, hayal kurmaları, sınıfta gezinmeleri, ders dışı etkinliklerle ilgilenmeleri gibi olumsuz davranışların en önemli sebebi, öğrencilerin derste sıkılmalarıdır. Derste öğretilen materyali anlamayan, kazandırılmak istenen hedef ve bilgiyi ilgi çekici bulmayan, derste başarısız olacağına inanan öğrenciler de sıkılırlar. Sınıf yönetimi becerileri açısından başarılı bir öğretmen, sınıfta sorun çıkmasını önleyerek öğretimin sürekliliğini sağlar. İyi yönetilen sınıfta öğretime ayrılan zaman daha uzun ve verimlidir. Zamanın iyi yönetildiği bir sınıf ortamında ise daha az sınıf yönetimi problemleri bulunur (Erden, 2008, s.126). Zamanın iyi yönetilmesi davranış ve disiplin sorunlarını ortadan kaldırır (Özkılıç, 2003).

Zamanın önemini daha iyi idrak etmek için zamanın özellikleri incelendiğinde;

zamanın biriktirilmeyen, kullanılmadığı takdirde geri döndürülemeyen, kiralanamayan, başkasından alınıp başkasına devir edilmeyen ve sadece kullanılan bir olgu olduğu görülmektedir (Karlı, 2005).

Öğretim zamanının verimli kullanımı konusunda öğretmenin göstereceği mesleki yeterlilik, okulda gerçekleşen bütün eğitim etkinliklerinin verimlilik düzeyini belirleyecek özelliktedir (Aydın, 2008).

Planlı olmak sınıfta zamanı etkili kullanmanın en önemli koşullarından biridir. Planlı çalışma alışkanlığı öğretmenlere her zaman zamanı etkili kullanmada yardımcı olacaktır. Etkili bir öğretmen, öğretim etkinliklerinin tümünü önceden planlayan kişidir (Demirel, 1999, s.196). Bu yüzden öğretmen sadece sınıf yönetimi becerilerine sahip olmakla yetinmeyip, başarıya ulaşmak için zamanı da iyi kullanmalıdır (Akın, 2006).

Öğretmenlik mesleğinin diğer mesleklerden farklı olmasının en önemli sebebi mesai saatleri dışında da yapılması gerek işlerin bulunmasıdır. Öğretmenin ders öncesi yapacağı hazırlık, ders sırasında kullanacağı materyal, yöntem ve teknikleri seçme, ders esnasında kullanacağı zamanı planlaması ve etkili kullanmasını sağlar. Ancak birçok öğretmen bunu gereksiz ve yük olarak görmekte, derslere hazırlıksız girmektedir. Bu durum sadece zamanın kötü yönetilmesine değil aynı zamanda ne yapacağı konusunda emin olmayan öğretmenin yaşadığı stresi öğrencilere yansıtarak dersin olumsuz bir atmosferde işlenmesine neden olmaktadır (Sönmez, 2014, s.107).

Sonuç olarak, zaman yönetimi sınıf yönetiminin en önemli öğelerinden biridir. Öğretmen sınıf yönetimi becerileri açısından ne kadar yetkin olursa olsun, etkinliklerini kendisine tanınan zaman içerisinde tamamlayamadıkça istenilen hedeflere ulaşamayacaktır (Aydın, 2008).

2.1.4.7. Öğretimin Yönetimi

Öğretim yöntemleri, bir öğrenme sürecinde ilk hedef olan amaç belirlemeden son aşama olan pekiştirmeye kadar olan ve içerisinde uygulama, özetleme, dönüt ve değerlendirme gibi basamakları kapsayan bir süreçtir (Sadık, 2004). Tüm bu sürecin amaçsız, planlama programlama yapılmadan sürdürülmesi ve hedefe ulaşması düşünülemez. Etkili bir sınıf yönetiminde, sınıf yönetiminin tüm boyutlarının bir arada, uyumlu halde çalışabilmesini ancak iyi bir öğretim yönetimi gerçekleştirebilir (Adıgüzel, 2016, s.31). Ders planı, yapılan planın hedeflere uygun uygulanması ve değerlendirilmesi öğretim yönetimi kapsamına girmektedir. Öğretmenler etkili öğretim

yönetimi için her öğrencinin farklı olduğunu göz önünde bulundurup, her öğrencinin öğrenme düzeyi ve kapasitesini dikkate alarak öğrenme ortamını düzenlemelidir (Tok, 2005).

Celep (2002), öğretim yönetimi becerilerini şöyle ifade etmiştir. Öğretmen, dersin hedeflerini net ve açık bir dille ifade etmelidir. Derse başlarken öğrencileri motive etmek için olumlu deneyimlerini anlatmalıdır. Öğrencilerin dikkatlerini toplamaya ve ilgilerini canlı tutmaya yönelik etkinlikler kullanılmalıdır. Öğrenciler sürekli ders esnasında gözlemlenmeli ve gerektiği zaman tedbirler alınmalıdır. Öğretmen, etkinlikler arası geçişlerde öğrenciler üzerinde kontrolünü kaybetmemeli ve bunun için gerekli olan becerileri kullanmalıdır. Bu beceriler arasında; olumsuz davranışların önlenmesi, sınıf yönetiminde bir denge politikasının uygulanması ve sınıf içi bütünlüğün oluşturulması vardır.

Öğretme-öğrenme sürecinin yönetiminde gerekli bilgi ve becerilere sahip öğretmenler, öğrencileri için uygun öğretim yaşantıları düzenlemede zorlanmazlar. Çok yönlü bir süreç olan öğretme-öğrenme sürecinin, öğrencinin ilgi, yetenek ve ihtiyaçlarına paralel, öğretim amaçlarını gerçekleştirecek şekilde düzenlerler (Kuran, 2004, s.65).

Öğretmen sınıf ortamında öğrencilere daha fazla katılım, derste aktif olma olanağı sağlamalıdır. Derse aktif katılan bir öğrenci ders dışı etkinliklerle ilgilenmez ve sıkılmaz. Bu amaçla, öğrenci merkezli öğretim yöntemleri tercih edilmeli, mümkün olduğunca farklı öğrencilere söz hakkı ve derse katılım şansı verilmelidir (Erden ve Akman, 1995, s.255). Öğretmen merkezli bir derste sadece öğretmen anlatacak öğrenci dinleyici pozisyonunda olacaktır. Böyle bir durumda öğrenci pasif kalacak ve tartışma ortamı oluşmayacaktır. Bu sebeplerle öğretmen kendini geliştirmek için bir zorunluluk hissetmeyecek, bunun yanında öğrenciler de derse hazırlanmadan ve bir şey okumadan geleceklerdir (Mamur, 2002).

Öğrenme bireyin kendi yaşantısı yoluyla ve kendi çabasıyla gerçekleştiğinden öğretmenlerin öğrenci çabasına destek olan, öğrenci katılımını sağlayan öğretim yöntemlerini kullanması, motive edici ve dikkat çekici öğretim materyalleri ile öğretimi desteklemesi, ilgi çekmesi ve çeşitlilik sağlaması gerekmektedir (Sadık, 2002).

Shobe (2003), sınıf ortamında değişik ve üretken davranışların ortaya çıkması için yapılması önerilen uygulamaları şöyle belirtmiştir. Sınıftaki bütün öğrencilerin farklılıklarına saygı duyun, öğrencilerinizin onları dikkate aldığınızı ve başarımlarını isterken samimi olduğunuzu bilmelerini sağlayın. Asla hiçbir öğrencinizi akademik

seviyesi, kültürel geçmişi ve etnik kökeninden ötürü utandırmayın, aşağılamayın. Eğitim programı oluştururken öğrencilerinizle işbirliği içinde olun. Akademik hedeflere ulaşma konusunda ihtiyaç duyduklarında yardımcı olun. Öğrenme etkinliklerini ilgi çekici hale getirin ve eğlenceli yapın. Farklı öğretim yöntem ve tekniklerini kullanın; bireysel farklılıklardan dolayı her öğrenci aynı şekilde öğrenemeyeceği için, birden fazla duyu organına hitap eden etkinliklerle daha iyi öğreneceklerini unutmayın. Sınıf düzenini ve çalışma zamanını koşullara göre değiştirmede istekli olun. Bazı öğrenciler küçük gruplarla çalışmaktan hoşlanırken bazıları bireysel çalışmayı tercih edebilirler. Görsel ve işitsel araç gereçler, projeksiyon cihazı, bilgisayar vb. öğretim teknolojilerini kullanın.

2.2. İlgili Araştırmalar

2.2.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Yalçınkaya ve Tonbul (2002), sınıf öğretmenlerinin kendi sınıf yönetim becerilerine ilişkin algıları ile aday öğretmen, ilköğretim okulu yönetici ve deneticilerinin gözlemlerini karşılaştırmak ve ortaya çıkan bulgular ışığında öneriler geliştirmek amaçlı bir çalışma yapmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu; 103 sınıf öğretmeni, 47 ilköğretim okul yöneticisi ve 38 eğitim deneticisi ile 120 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Delson (1982) tarafından geliştirilen “SYBÖ” kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, sınıf yönetim becerilerinin uygulanma düzeyine ilişkin öğretmen algılarının cinsiyet ve sınıf mevcudu değişkenine göre farklılık gösterdiğini; aday öğretmen gözlemlerinin ise sınıf mevcudu ve okulun bulunduğu sosyo-ekonomik çevre değişkenine farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır. Sınıf yönetim becerilerine ilişkin öğretmen algıları, ilköğretim okulu yöneticileri ile farklılık göstermemekte, aday öğretmen ve deneticiler ile farklılık göstermektedir. Sınıf yönetimi becerilerinin alt boyutlarından olan “zamanı verimli kullanma” ve “öğrenci katılımı”, tüm gruplar tarafından en düşük düzeyde değerlendirilmiştir.

Demir (2003), sınıf öğretmenlerinin sınıfta karşılaşılan problem davranışlara karşı baş etme stratejilerini saptamak amacıyla yaptığı bu çalışmada veriler anket uygulanarak toplanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu; Adana ili Yüreğir ve Seyhan merkez ilçelerinde bulunan ilköğretim okullarından 310 öğretmen oluşturmuştur. Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında , “cinsiyete” göre, “mesleki kıdeme” göre, “Sosyo-Ekonomik Düzeye” göre ve “Mezun Olunan Bölüme” göre öğretmenlerin en

çok kullandıkları stratejilerin aynı olduğu bulunmuştur.

Günay (2003), amacı sınıf yönetiminde öğretmenlerin iletişim becerilerine ilişkin algılarını değerlendirmek olduğu araştırmasında, çalışma grubunu Adana ili Seyhan ve Yüreğir merkez ilçelerine bağlı ilköğretim okullarında çalışan 272 sınıf öğretmeninden seçmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçları şu şekildedir. Sınıf öğretmenlerin kendi iletişim becerilerine ilişkin algıları oldukça olumludur. Sınıf öğretmenlerin kendi iletişim becerilerine ilişkin algılarında cinsiyete göre istatistiki olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin kendi iletişim becerilerine ilişkin algılarının mesleki kıdeme göre istatistiksel anlamda farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. 21 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip olan sınıf öğretmenleri daha az mesleki kıdeme sahip sınıf öğretmenlerine göre kendi iletişim becerilerine ilişkin algıları daha yüksek çıkmıştır. Sınıf öğretmenlerinin görev yaptıkları okulların sosyo-ekonomik durumlarına göre kendi iletişim becerilerine ilişkin algıların istatistiksel olarak anlamlı bir farkın ortaya çıktığı sonucuna ulaşılmıştır.

Ekici (2007), çalışmasında sınıf yönetimi dersinin öğretmen adaylarının sınıf yönetimine yönelik tutum ve inanç kazanma düzeyine olan etkisini incelemeyi amaçlamıştır. Bu araştırma deneysel bir araştırma modelidir. Deneysel olarak yapılan çalışmada tek grup öntest-sontest deneme modeli uygulanmış. Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında, sınıf yönetimi dersinin öğretmen adaylarının sınıf yönetimine yönelik tutum ve inanç seviyesi geliştirmede istatistiksel olarak önemli bir etkisi olmadığı belirlenmiş. Bir başka sonuç ise, öğretmen adaylarının sınıf yönetimine yönelik tutum ve inanç düzeyinin sınıf yönetimi dersi almadan önce ve aldıktan sonra cinsiyete, genel akademik başarı durumuna ve mezun oldukları lise türüne göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediğinin tespit edilmesidir.

İlgar (2007), yaptığı araştırmada öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerini ölçen güvenilir ve geçerli bir ölçek geliştirmeyi, ayrıca ilköğretimde görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri ile çeşitli değişkenler arasındaki ilişkiyi belirlemeyi ve öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri yönünden kendilerinde yetersiz gördükleri becerileri tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırmanın çalışma grubunu İstanbul'da çalışan 766 öğretmen oluşturmuştur. Araştırmada devlet ve özel ilköğretim okullarında çalışan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerini ölçen güvenilir ve geçerli bir ölçek geliştirilmiştir. Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri ile çeşitli değişkenler arasındaki ilişki incelenmiş ve öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri yönünden

kendilerini yetersiz olarak gördükleri sınıf yönetimi becerileri saptanmıştır. Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi ile şu sonuçlar elde edilmiştir: Özel okullarda görev yapanların, bayanların, tam gün eğitim veren okullarda görev yapanların, sınıf yönetimiyle ilgili kitap okuyanların, 41 ve üzeri yaşta olanların, evli veya dul-boşanmış olanların, 11 yıl ve daha fazla meslek deneyimine sahip olanların, öğretmen okulundan mezun olanların, sınıf öğretmenlerinin ve yabancı dil öğretmenlerinin, sınıf yönetimiyle alakalı ders-kurs ve seminer alanlar ile kurs ve seminer alanların, sınıf mevcudu 30'dan az olanların sınıf yönetimi becerileri puanı diğerlerinden istatistiki olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Sınıf yönetimi becerileri yönünden geliştirilmesi gereken becerilerin bir kısmının “eğitim araç gereçlerini ders konularıyla koordineli olarak kullanabilme”, “istenmeyen davranışları kontrol altına almaktan çok, öğrencinin zamanını üretici etkinliklere yönleltebilme”, “öğrencileri ilgi ve yeteneklerine uygun etkinliklere yönlendirebilme”, “sınıftaki grup dinamiğini etkili bir biçimde kullanabilme” ve “ders sırasında istenmeyen davranışla karşılaştığında dersi bölmeden müdahale edebilme” olduğu bulunmuştur.

Akın ve Koçak (2006), yaptıkları araştırmada sınıf yönetimi becerileri ile iş doyum seviyeleri arasındaki ilişkiyi incelemek istemişlerdir. Araştırmanın örneklemini ise Tokat'ta görev yapan 140 ilköğretim ve ortaokul öğretmeni oluşturmaktadır. Veriler “Sınıf Yönetimi Becerileri Gözlem Ölçeği”, “İş Doyum Ölçeği” ve kişisel bilgi formu ile toplanmıştır. Araştırma sonucuna bakıldığında; öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri ile iş doyum seviyeleri arasında pozitif yönde düşük seviyede istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır.

Çelik (2006), bu araştırma ile ilköğretim okullarında görevli öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerine ilişkin algıları ile bu algıların kişisel özelliklerine göre farklılık gösterip göstermediğinin, 9 boyutta ele alınan sınıf yönetimi becerilerine ilişkin algıları ile bu algıların kişisel özelliklerine göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Veriler, Baloğlu (1998) tarafından geliştirilen, Ağaoğlu (2004) tarafından uyarlanan, 2 bölüm ve 64 maddeden oluşan “Sınıf Yönetimi Becerisini Değerlendirme Ölçeği” ile toplanmıştır. Araştırma bulgularına göre araştırmanın birinci alt probleminde öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerine ilişkin algılarının neler olduğu araştırılmış, araştırma sonunda algılarının orta seviyede olduğu bulunmuştur. Araştırmanın ikinci alt probleminde öğretmenlerin sınıf yönetimi becerisine ilişkin algılarının kişisel özellik değişkenlerine göre farklılıkları araştırılmıştır. Cinsiyet değişkenine göre kadın

öğretmenlerin lehine, branş değişkenine göre sınıf öğretmenlerinin lehine algılarında anlamlı farklılık bulunmuştur. Diğer kişisel özellik değişkenlerinde anlamlı farklılık bulunmamıştır. Araştırmanın üçüncü alt probleminde, sınıf yönetimi kapsamında öğretmenlerde bulunması gerektiği düşünülen beceriler 9 boyutta ele alınmıştır. Bu boyutlara göre öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri araştırılmıştır. Boyutlara göre öğretmenlerin kendilerine etkinlik yönetimi boyutunda en yeterli, zaman yönetimi boyutunda ise en yetersiz hissettikleri bulunmuştur. Araştırmanın dördüncü alt probleminde, sınıf yönetimi boyutlarında, öğretmenlerin sınıf yönetimi becerisine ilişkin algılarının, kişisel özellik değişkenlerine göre farklılıkları araştırılmıştır. Cinsiyet değişkenine göre, amaçlı davranış gösterme, planlama, sınıfta iletişim, sınıfta davranış yönetimi, etkinlik yönetimi ve değerlendirme boyutlarındaki algılarında kadın öğretmenlerin lehine; branş değişkenine göre, amaçlı davranış gösterme, sınıfta iletişim, sınıfta davranış yönetimi, etkinlik yönetimi ve sınıf içi liderlik boyutlarındaki algılarında branş öğretmenlerinin lehine, anlamlı farklılık bulunmuştur. Meslek kıdemi değişkenine göre, sınıfta davranış yönetimi boyutunda 11-15 ve 16-20 yıl meslek kıdemine sahip öğretmenler lehine; etkinlik yönetimi boyutunda ise 16-20 yıl meslek kıdemine sahip öğretmenler lehine algılarında anlamlı farklılık bulunmuştur. Boyutlarına göre incelenen diğer kişisel özellik değişkenlerinde anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Çubukçu ve Girmen (2008), amacı öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerine ilişkin görüşlerini belirlemek olan bir çalışma yapmışlardır. Bu amaçlar doğrultusunda, sınıf yönetiminin çalışma alanını şu boyutların oluşturduğu sonucuna varmışlardır: Alan hâkimiyeti, amaçlı davranış, sınıf içi liderlik, planlama, sınıfta iletişim, sınıfta davranış yönetimi, etkinlik yönetimi, zaman yönetimi ve değerlendirme. Araştırmaya Eskişehir ilinde çalışan 305 öğretmen katılmıştır. Araştırmanın sonuçlarında; öğretmenlerin, sınıf yönetimi becerilerine sahip olma düzeylerine ilişkin en çok “alan hâkimiyeti” en az “planlama” boyutunda yeterli olduklarını düşündükleri tespit edilmiştir.

Korkut ve Babaoğlu (2009), sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi beceri algılarının cinsiyet, deneyim süresi ve okulun bulunduğu yerleşim yeri değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymayı amaçlamışlardır. Araştırmanın modeli genel tarama modelidir. Çalışmanın evreni 2008-2009 eğitim öğretim yılında Burdur ilinde çalışan sınıf öğretmenlerinden oluşmaktadır. Burdur ili Merkez, Ağlasun, Kemer, Gölhisar ile Bucak ilçelerindeki resmi ilköğretim okullarında çalışan 401 sınıf öğretmeni de araştırmanın çalışma grubunu oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama

aracı olarak “SYBÖ” ve “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Araştırma sonuçları incelendiğinde, cinsiyete göre sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin bütün boyutlarındaki algıları istatistiksel olarak farklılık göstermemektedir. Fakat deneyim sürelerine ve okulların buldukları yerleşim yerlerine göre istatistiksel olarak farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır.

Hayva (2010), yaptığı araştırmada 2008-2009 eğitim-öğretim yılında Osmaniye ili merkez ilçesinde çalışan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin olumsuz davranış göstermelerindeki rolünün incelenmesini amaçlamıştır. Verilerin toplanması için öğretmenlere 39 maddeden, öğrencilere 22 maddeden oluşan bir anket uygulanmıştır. Araştırmada öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin olumsuz davranış göstermelerindeki rolüne yönelik öğrenci görüşleri arasında cinsiyetlerine göre istatistiksel anlamda bir farkın bulunmadığı belirlenmiştir. Aynı zamanda öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin olumsuz davranış göstermelerindeki rolüne yönelik öğretmen görüşleri arasında öğretmenlerin cinsiyetlerine, yaşlarına, mezun oldukları okul türüne, mesleki kıdemlerine göre istatistiksel anlamda bir farklılığın bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. İstenmeyen öğrenci davranışlarının nedenleri ayrıntılı olarak araştırılmalı, sınıflarda öğrencilerin istenmeyen davranışlarının önlenmesi konusunda öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerini arttırmaları için gerekli tedbirler alınmalıdır.

Öksüz, Çevik, Baba & Güven (2011), çalışmalarında, sınıf öğretmeni adaylarının sınıf yönetimi becerilerine ilişkin algılarını cinsiyet, sınıf düzeyi ve öğretim türü değişkenleri açısından incelemeyi amaçlamışlardır. Çalışma grubu, Bayburt ve On Dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültelerinde öğrenim gören 401 sınıf öğretmeni adayından oluşmuştur. Araştırmanın verileri İlgar (2007) tarafından geliştirilen “SYBÖ” ile toplanmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, sınıf öğretmeni adaylarının sınıf yönetimi becerilerine ilişkin algılarının “iyi” seviyede olduğu saptanmıştır. Araştırmadan elde edilen bir diğer sonuç ise; öğretmen adaylarının sınıf yönetimine ilişkin algılarında cinsiyet ve öğretim türüne göre istatistiki olarak anlamlı farklılık oluşmaz iken sınıf seviyesi açısından istatistiki olarak anlamlı bir farklılık oluşturmasıdır. Genel olarak sonuçlar öğretmen adaylarının sınıf yönetimi becerilerini geliştirecek düzenlemelere gereksinim duyduğunu ortaya koymuş ve bu konuda öneriler ortaya konulmuştur.

Uç (2013), araştırmasında ilkokul öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ile örgüt kültürü arasındaki ilişkinin incelenmesini amaçlamıştır. Araştırmanın örneklemini, İstanbul

ili, Maltepe ilçesinde, 34 ilkokulda görev yapan 294 öğretmen oluşturmuştur. Araştırma için veri toplamada, Kara (2006) tarafından geliştirilen “Örgüt Kültürü Ölçeği” (ÖKÖ) ile Yalçinkaya ve Tonbul (2002) tarafından Türkçe olarak uyarlanan “SYBÖ” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; SYBÖ medeni durum, sınıf mevcudu, sınıf düzeyi, cinsiyet, idari görev yapma durumu, algılanan gelir seviyesine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmamıştır. SYBÖ yaş grupları (46 yaş ve üzeri grubun lehine). Mesleki kıdem (20 yıl ve üzeri grubun lehine), çalışılan kurumdaki mesleki kıdem (20 yıl ve üzeri grubun lehine) istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. ÖKÖ medeni durum, sınıf düzeyi, cinsiyet, meslekteki kıdem, idari görev yapma durumu, algılanan gelir seviyesine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır. ÖKÖ cinsiyet değişkenine (rol, başarı, destek alt boyutlarında kadın öğretmenler lehine), sınıf mevcudu değişkenine (rol, başarı, destek alt boyutlarında 20 ve altı sınıf mevcuduna sahip öğretmenler lehine), mesleki kıdem değişkenine (güç ve rol alt boyutlarında 20 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip öğretmenler lehine) göre istatistiki olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. ÖKÖ güç, rol, başarı ve destek alt boyutları ile SYBÖ arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

Koçoğlu (2013), yaptığı araştırmada ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin görüşlerine dayalı olarak, ilkokul sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin öğretmenlerin cinsiyetine, yaşına, okuttuğu sınıf düzeyine, medeni duruma, seminere katılım durumunda, sınıf mevcuduna göre istatistiksel olarak anlamlı bir düzeyde bir farklılık olup olmadığını incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma betimsel tarama modelinde bir çalışmadır. Çalışma grubu, İstanbul ili, Sancaktepe ilçesi ilkokullarında çalışan 249 ilkokul sınıf öğretmeninden oluşmuştur. Araştırmaya ait veriler, İlgar (2007)’in geliştirdiği 81 maddelik SYBÖ ile toplanmıştır. Ölçek tek boyutludur. Araştırmanın sonucuna göre, sınıf yönetimi becerisinde cinsiyet, kıdem, okutulan sınıf seviyesi, medeni durum, seminere katılım durumu, sınıf mevcudu istatistiksel olarak anlamlı farklılık oluşturmamıştır. Fakat yaş değişkenine göre ise istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

2.2.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Becky ve Marie (2006), amacı zorbalığın, sınıf yönetimi stratejileri ve öğrenciler üzerindeki etkileri ve akran zorbalığıyla başa çıkma ile ilgili olan bu araştırma da öğretmenlerin zorbalık hakkında tutum ve görüşleri alınmıştır. Birçok araştırmada öğretmenlerin zorbalık ile ilgili tutumları (olumlu çocuklar zorbalığa maruz kalmaz, eğer

öğrenciler çocukluk yapmaktan kaçınırlarsa zorbalıkla karşılaşmazlar) araştırılmış. Buna karşılık, bu öğretmenlerin stratejilerinin, öğrencilerinin zorbalıkla nasıl başa çıktıklarını, hangi sıklıkla zorbalığa maruz kaldıkları rapor edilmiştir. Veri toplarken 34 adet 2. ve 4. sınıf öğretmeni ve 363 adet öğrenci (188 erkek, 175 kız ve yaşları 9) alınmış. Sonuç olarak öğretmenler zorbalığı normal davranış olarak görürlerse müdahale etmediklerini belirtmiş, ancak çekingen olanlar ve normal olarak görmeyenler daha fazla müdahalelerde bulduklarını belirtmiş. Ayrıca, çekingen tutumlu olan öğretmenler, akran zorbalığının düşüklüğü ile doğrudan ya da dolaylı olarak ilişkili olduğu saptanmış. Öğretmenlerin sınıflarına göre görüş ve tutumlarında bir farklılık olmadığı saptanmış, ama cinsiyete göre görüş ve sınıf yönetimi stratejileri arasında küçük bir fark tespit edilmiş ve tartışılabilir olduğu söylenmiştir.

Oghuvbu ve Atakpo (2008), yaptıkları araştırma ile Nijerya'nın Delta State şehrinde bulunan ilkokullarda yaşanan sınıf yönetimi problemlerini, bunların sebeplerini ve bu sorunları azaltmak için olası yolları tanımlamayı amaçlamışlardır. 12 yerel yönetim bölgelerinden seçilen toplam 600 öğretmen araştırmaya katılmıştır. Veriler 27 soru içeren iki bölümlü bir anket yardımıyla toplanmıştır. Araştırma en yaygın sınıf yönetimi problemlerinin ders süresince öğrencilerin bağışmaları, birbirlerine seslenmeleri, uyumaları ve tartışmalarla uğraşmaları ile ilişkili olduğunu göstermiştir. Bu sorunların nedenlerinin kaynakları olarak: kalabalık sınıflar, çocukların sağlık durumlarının ihmali, sağlığa uygun olmayan öğrenim ortamları ve düşük standartlarda eğitim. Sonuç olarak; Nijerya'nın Delta State şehrinde görev yapan öğretmenlerinin, sınıf yönetimi problemleri ve bu problemlerin azaltılması için olası yollar ile ilgili görüşleri buldukları bölgelere göre önemli ölçüde farklılık göstermemektedir.

Colberg (2010), "Sınıf Yönetimi ve Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu (DEHB)" adlı bir çalışma yapmıştır. DEHB olan bir öğrencinin akademik ihtiyaçlarının karşılanması öğretmen ve öğrenciler için yıpratıcı olabileceğini belirtiyor. Bu çalışmanın amacı, öğretmenlerin bütün öğrencileri desteklerken, DEHB olan öğrencileri de akademik olarak destekleyecek sınıf yönetimi becerilerini kendi becerilerine dâhil etmektir. Sınıf öğretmenleri ve kaynak öğretmenlerin DEHB olan öğrencilerle ilgili inançları ve görüşlerinin belirlenmesi için görüşme yöntemi kullanılmıştır. Sonuçlar öğretmenlerin bu öğrenciler için sınıf yönetimi becerileri ve stratejilerine sahip olmalarının önemli olduğunu göstermiştir. Bu duruma yetişkin tutum ve yaklaşımları çok önemlidir. Yetişkinler DEHB olan öğrencileri düşünmeli ve onların farklı bir şekilde öğrendiklerini kendilerine hatırlatmalıdırlar. Sonuç olarak; araştırma başkalarının eğitimlerine zarar vermeden sınıf

yönetimi stratejilerine adapte olmanın önemini vurgulamaktadır.

Allen, P. (2010), sınıf yönetimi, öğretmen uygulamaları ve zorbalık adlı bir çalışma yapmıştır. Okullarda zorbalığın dikkat çekmeye başladığı zaman, sınıf yönetimi ve zorbalığın ilişkili olduğunun az bilinen bir gerçek olduğunu söylemiş. Bu araştırmanın amacı ise okul ortamındaki zorbalığın, sınıf yönetimi, öğretmen uygulamaları ve öğrenci davranışlarıyla olan ilişkilerini keşfetmektir. Bu alanda yapılan bir dizi araştırma, çok değişkenli ortamlarda zorbalık oluşma olasılığının daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bu dağınık sert ve cezalandırıcı disiplin yöntemleri, düşük kaliteli sınıf eğitimi, yapılandırılmamış sınıf ve okul ortamı, öğrenci sosyal yapılarında, anti sosyal davranışları doğurur. Geleceğe yönelik sınıf yönetimi ve zorbalık ile ilgili hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim verilmesine ihtiyaç olduğuna ulaşılmış. Ayrıca gelecek araştırmalar sınıf yönetimi uygulamaları ve öğrenci zorbalığı ile ilgili incelemelerde bulunmalıdır, bunun yanı sıra öğrencilerin öğretmene zorbalığı ve öğretmenin öğrenciye zorbalığı araştırılabilir.

Jackson, Simoncini & Davidson (2013), sınıf yönetiminin öğretmen adayları ve öğretmenliğe yeni başlayanlar için ciddi bir endişe oluşturduğunu belirtmiştir. Queensland Eğitim, Öğretim ve İstihdam Bölümü, destekleyici öğrenme ortamlarını korumak için, sınıf yönetimi temel becerileri ile ilgili pozitif ve pro-aktif bir stratejik sistem geliştirmiş. Bu nitel araştırmada, sınıf profil eğitimi ile öğretmen adaylarının bilgi ve güvenleri temel sınıf yönetimi becerilerini kullanırken incelenmiştir. Araştırmaya lisans derecelerinin son yılında olan 15 öğretmen adayı katılmıştır. Sınıf profil eğitimi, öğretmen adaylarının kendi bilgi ve temel sınıf yönetimi becerileri dahil algılarını ve güvenlerini geliştirdiği sonucuna varılmıştır.

2.2.3. Araştırmaların Genel Değerlendirmesi

Yurt içi araştırmalar genel olarak değerlendirildiğinde farklı branş ve kademelerde görev yapan öğretmen ve öğretmen adaylarının sınıf yönetimi becerilerinin sık sık araştırmalara konu olduğu, ilkökul kademesinde sınıf öğretmenleriyle yapılan araştırmaların ise daha yoğun olduğu görülmektedir. Bunların yanında ilkökullarda görev yapan yöneticiler ve eğitim deneticilerinin de bazı araştırmalara konu olduğu görülmektedir. Araştırmalarda genellikle sınıf yönetimi becerileri nicel yöntemler(anket, ölçek) kullanılarak incelendiği, nitel yöntemlerin (gözlem, görüşme) nispeten daha sınırlı olduğu görülmüştür. Yurtdışında ki çalışmalarda ise sınıf yönetimi becerilerinin genellikle davranış yönetimi boyutunda incelendiği bunların yanında sınıf öğretmenlerinin ve öğretmen

adaylarının sınıf yönetimi ile ilgili algılarının incelendiği çalışmaların olduğu da görülmektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırma modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları ve teknikleri, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması bölümleri açıklanmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin çeşitli değişkenlere göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemeye yönelik betimsel tarama modelinde bir çalışmadır. Genel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2010). Betimsel tarama modeli olguların, nesnelerin, varlıkların, örgütlerin, grupların ve farklı alanların ne olduğunu resmetmeye, açıklamaya çalışır. Böylece onları iyi kavrayabilme, kümeleyebilme imkânı bulunur ve aralarındaki ilişkiler belirlenmiş olur (Kaptan, 1998).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Adana ili Merkez ilçelerinin (Seyhan, Çukurova, Yüreğir ve Sarıçam) sınırlarında bulunan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı 234 ilkokulda görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır.

Araştırmanın örnekleminde ise evreni oluşturan 234 ilkokuldan tesadüfi örnekleme yöntemiyle her merkez ilçeden 6'şar ilkokul seçilmiştir. 4 merkez ilçe olduğundan toplamda seçilen 24 ilkokulda görev yapan 571 sınıf öğretmeni araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Araştırmanın yapıldığı ilkokullar Ek-4'de verilmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin kişisel bilgileri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1

Anket Uygulanan Sınıf Öğretmenlerinin Kişisel Bilgileri

Değişken		f	%
Cinsiyet	Erkek	216	37.8
	Kadın	355	62.2
	Toplam	571	100.0
Meslekteki Kıdem	1-5 yıl	62	10.9
	6-10 yıl	118	20.6
	11-15 yıl	108	18.9
	16 yıl ve üstü	283	49.6
	Toplam	571	100.0
Çocuk Sahibi Olma	Evet	465	81.4
	Hayır	106	18.6
	Toplam	571	100.0
Sınıf Düzeyi	1.sınıf	146	25.6
	2.sınıf	158	27.7
	3.sınıf	164	28.7
	4.sınıf	103	18.0
	Toplam	571	100.0
Mezun Olunan Okul	Öğretmen Okulu	9	1.6
	Yüksekokul veya Eğitim Enstitüsü	71	12.4
	Eğitim Fakültesi	365	63.9
	4 yıllık diğer fakülteler	126	22.1
	Toplam	571	100.0

Tablo 1’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan 571 sınıf öğretmenin 355’i (%62.2) kadın, 216’sı (%37.8) erkektir. Anket uygulanan sınıf öğretmenlerinden %49.6’sı 16 yıl ve üzeri, %20.7’si 6-10 yıl, %18.9’u 11-15 yıl, %10.9’u 1-5 yıl mesleki deneyime sahiptir. 16 yıl ve üzeri mesleki deneyime sahip sınıf öğretmenlerinin çoğunlukta olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinden 465’i (%81.4) çocuk sahibi, 106’sı (%18.6) çocuk sahibi değildir. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin çoğunlukla çocuk sahibi olduğu görülmektedir. Anket uygulanan sınıf öğretmenlerinden 164’ü (%28.7) 3. sınıf,

158'i (%27.7) 2. sınıf, 146'sı (%25.6) 1. sınıf, 103'ü (%18) 4.sınıf okutmaktadır. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinden 365'i (%63.9) eğitim fakültesi, 126'sı (%22.1) 4 yıllık diğer fakülte(ziraat, fen-edebiyat, iktisat-işletme, lisans tamamlama vb.), 71'i (%12.4) yüksek okul veya eğitim enstitüsü, 9'u (%1.6) öğretmen okulu mezunudur. Eğitim fakültesinden mezun olan sınıf öğretmeni sayısının oldukça fazla olduğu görülmektedir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak sınıf yönetimi boyutları temelinde öğretmenlerin sahip oldukları becerileri ortaya koymak amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen “Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği” (SYBÖ) ve öğretmenlerin demografik özelliklerini belirlemeye yönelik “Sınıf Öğretmeni Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır.

3.3.1. Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği

Araştırmanın amaçlarına yanıt oluşturabilecek ve öğretmenlerin sınıf yönetimine ilişkin sahip oldukları becerileri ortaya çıkarmayı sağlayacak bir ölçme aracı geliştirilmesine ihtiyaç duyulmuştur. İlgili literatür incelendiğinde; sınıf yönetimi (Ekici 2007; Uç 2013; Becky ve Marie 2006; Oghuvbu ve Atakpo 2008; Colberg 2010; Jackson ve ark 2013), sınıf yönetimi beceri alanları (Yalçınkaya ve Tonbul 2002; Demir 2003; Günay 2003; İlgar 2007; Akın ve Koçak 2006; Çelik 2006; Korkut ve Babaoğlu 2009; Öksüz ve ark. 2011; Koçoğlu 2013) ve sınıf yönetimi boyutları (Çubukçu ve Girmen 2008; Yüksel 2013, Allen, 2010) konularını ele alan birçok çalışma olduğu görülmüştür. Ulaşılan bu araştırmalardan hareketle araştırmacı sınıf yönetimi beceri alanlarını “sınıfın fiziksel düzenlemesi”, öğretim ve zaman yönetimi”, “iletişim”, “davranış-istenmeyen davranış yönetimi” şeklinde boyutlandırmıştır. Bu aşamadan sonra araştırmacı bu boyutlara uygun bu boyutlardan bir sınıf öğretmeninden beklenen becerileri dikkate alarak ifadeler yazmıştır. Madde havuzunu her bir alt boyutla ilgili yazılan 10 ifade toplam 40 ifade oluşturmuştur. Yazılan bu ifadeler uzman görüşüne sunulmuş ve ifadelerin belirlenen boyutla ilişkili olup olmadığı, boyutla ilgili olduğu düşünülen ve yer verilmeyen beceriler varsa eklenmesi, ifade olarak anlaşılabilirlik ve derecelendirmeye uygunluk açısından incelenmesi istenmiştir. Uzmanların incelemesinden sonra aynı doğrultuda olan, yinelenen ve aynı anlama gelen ifadeler çıkarılmıştır. Ayrıca eksik ve hatalı olan maddeler değiştirilmiştir. 25 maddeye düşen ve kuramsal olarak oluşturulan bazı alt boyutlarda madde sayısı azaldığında ölçeğe yeni

maddeler eklenerek 30 beceri ifadesi içeren Sınıf Yönetimi Beceri Ölçeği Taslak Formu oluşturulmuştur. Ölçek 5'li likert tipi dereceleme ölçeği; Hiçbir zaman (1), Nadiren (2), Ara sıra (3), Sık sık (4) ve Her zaman (5) kullanılarak düzenlenmiştir.

Düzenlenen taslak ölçeğin 10 sınıf öğretmeni ile pilot uygulaması yapılmış ve anlaşılmayan ifade olup olmadığı kontrol edilmiştir. Pilot uygulamadan sonra son hali verilen ölçek asıl uygulamaya hazır hale getirilmiştir. Ölçeğin asıl uygulaması 571 sınıf öğretmeni ile gerçekleştirilmiştir. Asıl uygulama ile birlikte ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışması da yapılmıştır. Ölçeğin yapı geçerliliği ve güvenilirlik ile ilgili yapılan analizlerin sonuçları aşağıda ayır bir başlık altında sunulmuştur.

Yapı geçerliliği çalışmaları sonucunda 30 beceri ifadesinden 9'u (4, 5, 6, 7, 12, 13, 15, 28 ve 30. maddeler) analizler dışında kalmış 21 maddelik SYBÖ ölçeği elde edilmiştir.

3.3.1.1. Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları

Analizlerde öncelikle ölçek kapsamına alınan maddelerin çarpıklık ve sivrilik katsayıları, madde-toplam puan korelasyonları, maddelerin korelasyon matrisi değerleri, faktör yükleri (en az .30) ve birden fazla faktöre yüklenen maddelerin faktör yükleri arasındaki farklar incelenmiş ve bu incelemeler sonucunda 9 maddenin ölçekten çıkarılması gerekmiştir. Bu işlemler, temel bileşenler faktör çıkarma yöntemi ve orthogonal (varimax) döndürme işlemi (Tabachnick ve Fidell, 1996,s.647) kullanılarak yapılmıştır. Yapılan açımlayıcı faktör analizi ve güvenilirlik analizlerinden elde edilen faktörler, faktör yükleri, faktörlerin açıkladıkları varyans yüzdeleri ve düzeltilmiş madde-toplam puan korelasyonları (r) ile Cronbach Alpha değerleri Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2

Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği'ndeki Faktörler, Faktör Yükleri, Faktörlerin Açıkladıkları Varyans Yüzdeleri ve Düzeltilmiş Madde-Toplam Puan Korelasyonları (r)

Maddeler	Faktörler				Ortak Varyans	Ortalama	Standart Sapma
	1.	2.	3.	4.			
22	.71				.64	4.42	.63
21	.70				.58	4.48	.61
24	.70				.59	4.39	.63
20	.65				.56	4.39	.62
23	.60				.44	4.11	.74
9	.56			.34	.52	4.42	.64
8	.53			.38	.51	4.37	.67
1	.53			.48	.52	4.54	.64
19	.51		.31		.36	4.65	.57
10	.49				.28	4.18	.95
11	.45	.30	.34		.44	4.55	.62
26		.75			.63	4.66	.54
25		.70			.57	4.38	.76
27	.35	.62			.54	4.38	.69
29	.41	.57			.51	4.26	.72
16			.75		.63	4.82	.45
17			.75		.63	4.76	.48
18	.38		.64		.55	4.80	.43
14		.43	.63		.60	4.83	.44
3				.79	.68	4.70	.51
2				.78	.69	4.78	.46
Öz Değer	7.40	1.69	1.23	1.14			
Açıklanan Varyans(%)	35.22	8.04	5.86	5.44	Toplam 54.57		
Ranj	.45- .71	.57- .75	.63- .75	.78- .79			
Cronbach Alfa Değeri	.87	.74	.74	.69			
Madde Sayısı	11	4	4	2			

Not: İzleme kolaylığı açısından .30 değerinin altındaki faktör yükleri yazılmamıştır.

Analiz için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri 0.92 ve “Barlett’s testi anlamlı ($p < .01$) bulunmuştur. Analiz sonrasında 4 faktörlü bir yapıya ulaşılmıştır. Başlangıçta 30 olan madde sayısı, belirlenen bu iki ölçüte (.30) uymayan 9 madde çıkarıldıktan

sonra 21'e düşmüştür. Bu durumda faktör analizi sonucunda birinci faktöre 11 madde, ikinci faktöre 4 madde, üçüncü faktöre 4 ve dördüncü faktöre 2 maddede yüklenmiştir. Dört faktörün varyansın %54.57'sini açıkladığı görülmüştür. Tablo 2'de görüldüğü gibi; birinci faktördeki yük değerleri 0.45-0.71, ikinci faktördeki yük değerleri 0.57-0.75, üçüncü faktördeki yük değerleri 0.63-0.75 ve dördüncü faktördeki yük değerleri 0.78-0.79 değerleri arasındadır. Faktörler ve faktörlerde bir araya gelen maddelerin içerikleri incelendiğinde; birinci faktöre “Zaman yönetimi ve öğretimin yönetimi”, ikinci faktöre “davranış yönetimi”, üçüncü faktöre “etkili iletişim”, dördüncü alt faktöre “sınıfın fiziksel düzeni” isimleri verilmiştir. Sonuçta ölçek dört alt ölçek ve 21 maddeden oluşmuştur.

Bu çalışmada güvenirlik katsayısı (Cronbach Alfa Değeri α) “zaman ve öğretimin yönetimi” alt ölçeği için $\alpha=.87$, “davranış yönetimi” alt ölçeği için $\alpha=.74$, “etkili iletişim” alt ölçeği için $\alpha=.74$, “sınıfın fiziksel düzeni” alt ölçeği için $\alpha=.69$ olarak hesaplanmıştır.

3.3.2. Sınıf Öğretmeni Kişisel Bilgi Formu

Araştırmanın bağımsız değişkenleri hakkında veri toplamak amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen Sınıf Öğretmeni Kişisel Bilgi Formu, öğretmenin cinsiyeti, meslekteki kıdem yılı, çocuk sahibi olup olmadıkları, okuttukları sınıf düzeyi ve en son mezun oldukları okul türü gibi demografik özellikleri belirlemeye yönelik yazılan 5 sorudan oluşmaktadır.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmada kullanılacak olan “Sınıf Öğretmeni Kişisel Bilgi Formu” ve “Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği”, Adana ili merkez ilçelerinden seçilen 24 ilkokulda uygulanacağı için ilk olarak Adana İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne gerekli izinlerin alınması için gidilmiştir. Araştırmanın bu ilkokullarda yapılabilmesi için Adana İl Milli Eğitim Müdürlüğü gerekli izni vermiştir (Ek-3).

İlkokullarda uygulanmak üzere “SYBÖ” yeterli sayıda çoğaltılmıştır. Çoğaltılan anketler izin yazısı ile birlikte Adana ili Merkez ilçelerinde belirlenen 24 ilkokuldaki sınıf öğretmenlerine araştırmanın amacı anlatıldıktan sonra, araştırmacı tarafından dağıtılmış ve öğretmenlere ad-soyadı gibi özel bilgiler yazmalarının gerekli olmadığı açıklanmıştır. Ayrıca öğretmenlerin anketi eksiksiz yanıtlamalarının önemine dikkatleri

çekilmiştir. Anketleri yanıtlamaları için öğretmenlere süre verilmiş ve anketler yanıtlandıktan sonra araştırmacı tarafından toplanmıştır.

3.5. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Araştırmada kişisel bilgi formunda bulunan demografik özelliklerin (cinsiyet, kıdem, çocuk sahibi olma, okutulan sınıf düzeyi, en son mezun olunan okul) betimleyici frekans ve yüzde dağılımları hesaplanmıştır.

Öğretmenlere uygulanacak ölçekler ve alt ölçeklerin toplam puanları hesaplanmış ve araştırmanın değişkenlerine göre becerilerin farklılaşp farklılaşmadığına bakılmıştır. Örneklem içerisinde normal dağılım özelliği göstermeyen karşılaştırmalarda için non-parametrik, normal dağılım özelliği gösteren dağılımlar içinse parametrik analiz teknikleri kullanılmıştır. Bu bağlamda;

1. Örneklem grubunu oluşturan sınıf öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği toplam ve alt ölçeklerinde aldıkları puanların cinsiyete göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için, homojen olmayan gruplarda kullanılan non-parametrik Mann Whitney U-testi,
2. Örneklem grubunu oluşturan sınıf öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği toplam ve alt ölçeklerinde aldıkları puanların meslekteki kıdem yıllarına göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi(ANOVA),
3. Örneklem grubunu oluşturan sınıf öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği toplam ve alt ölçeklerinde aldıkları puanların çocuk sahibi olma-olmama durumlarına göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için, gruplar normal dağılım gösterdiklerinden bağımsız gruplar t-testi,
4. Örneklem grubunu oluşturan sınıf öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği toplam ve alt ölçeklerinde aldıkları puanların okuttukları sınıf düzeyine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi(ANOVA),
5. Örneklem grubunu oluşturan sınıf öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği toplam ve alt ölçeklerinde aldıkları puanların mezun oldukları okul türüne göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için, bazı gruplarda sayı az olduğundan non-parametrik Kruskal Wallis H-testi,

6. Tek yönlü varyans analizi(ANOVA) sonucunda gruplar arasında fark bulunduğunda, farklılıkların kaynağını (hangi gruplar arasında olduğunu) belirlemek üzere LSD, Scheffe testleri uygulanmıştır.

Elde edilen verilerin istatistiksel çözümlenmesi bilgisayar ortamında “SPSS for Windows ver: 17.0” programıyla yapılmış ve anlamlılık düzeyi .05 olarak alınmıştır. Bulgular araştırmanın amaçlarına uygun olarak tablolaştırılarak sunulmuştur.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu araştırmada, ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri cinsiyet, kıdem, çocuk sahibi olma-olmama durumu, okutulan sınıf düzeyi ve mezun olunan okul değişkenleri açısından farklılaşp-farklılaşmadığı incelenmiştir. Bu bölümde, bu amaç doğrultusunda veri toplama araçlarına dayalı olarak analiz edilen verilerden elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

4.1. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeğinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin cinsiyetleri ile Sınıf Yönetimi Becerileri puanları arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek amacıyla Mann Whitney U-testi yapılmıştır. Bu analizden elde edilen sonuçlar Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3

Sınıf Öğretmenlerinin, Cinsiyetlerine Göre Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeğinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması, Mann Whitney U-Testi Sonuçları

Sınıf Yönetimi Boyutları	Cinsiyet	N	Sıra		U	P
			Ortalaması	Toplamı		
Zaman ve Öğretimin Yönetimi	Erkek	216	280.09	60500.00	37064.000	.503
	Kadın	355	289.59	102806.00		
Davranış Yönetimi	Erkek	216	269.58	58229.00	34793.000	.060
	Kadın	355	295.99	105077.00		
Etkili İletişim	Erkek	216	266.66	57598.50	34162.500	.013
	Kadın	355	297.77	105707.50		
Sınıfın Fiziksel Düzeni	Erkek	216	271.15	58567.50	35131.500	.044
	Kadın	355	295.04	104738.50		
Sınıf Yönetimi Becerileri Toplam Puanı	Erkek	216	272.29	58815.50	35379.500	.121
	Kadın	355	294.34	104490.50		

Tablo 3'te görüldüğü gibi Mann Whitney U Testi sonuçları incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerine sahip olma düzeyleri Etkili İletişim ($U=34162.500$ $p<0.05$), Sınıfın Fiziksel Düzeni ($U=35131.500$ $p<0.05$) alt boyutlarında kadın öğretmenlerin lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermekte; Zaman ve Öğretimin Yönetimi ($U=37064.000$ $p>0.05$) ve Davranış Yönetimi ($U=34793.500$ $p>0.05$) alt boyutlarında ise anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Sınıf yönetimi becerileri toplam puanı genel olarak değerlendirildiğinde de, sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerine sahip olma düzeyleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık çıkmadığı görülmektedir ($U=35379.500$ $p>0.05$).

4.2. Sınıf Öğretmenlerinin Meslekteki Kıdem Yıllarına Göre Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeğinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin Meslekteki Kıdem Yılları ile Sınıf Yönetimi Becerileri puanları arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Bu analizden elde edilen sonuçlar Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4

Sınıf Öğretmenlerinin, Kıdemlerine Göre Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeğinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması, Tek Yönlü Varyans Analizi(ANOVA) Sonuçları

Sınıf Yönetimi Boyutları	Kıdem	N	$\bar{X}$	SS	F	p
Zaman ve Öğretimin Yönetimi	1-5 yıl	62	4.36	.40	2.229	.084
	6-10 yıl	118	4.34	.42		
	11-15 yıl	108	4.42	.42		
	16 yıl ve üstü	283	4.46	.47		
	Toplam	571	4.41	.44		
Davranış Yönetimi	1-5 yıl	62	4.43	.44	.734	.532
	6-10 yıl	118	4.37	.58		
	11-15 yıl	108	4.41	.48		
	16 yıl ve üstü	283	4.46	.51		
	Toplam	571	4.43	.51		
Etkili İletişim	1-5 yıl	62	4.78	.34	2.112	.098
	6-10 yıl	118	4.76	.35		
	11-15 yıl	108	4.87	.23		
	16 yıl ve üstü	283	4.81	.37		
	Toplam	571	4.81	.34		
Sınıfın Fiziksel Düzeni	1-5 yıl	62	4.72	.40	.716	.543
	6-10 yıl	118	4.70	.44		
	11-15 yıl	108	4.78	.36		
	16 yıl ve üstü	283	4.76	.45		
	Toplam	571	4.74	.43		
Sınıf Yönetimi Becerileri Toplam Puanı	1-5 yıl	62	4.48	.32	2.003	.112
	6-10 yıl	118	4.46	.36		
	11-15 yıl	108	4.54	.33		
	16 yıl ve üstü	283	4.55	.38		
	Toplam	571	4.52	.36		

Tablo 4'te görüldüğü gibi Tek Yönlü Varyans Analizi(ANOVA) sonuçları incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerine sahip olma düzeyleri Zaman ve Öğretimin Yönetimi ($F_{(3,567)}=2.229$; $p>0.05$), Davranış Yönetimi ($F_{(3,567)}=.734$; $p>0.05$), Etkili İletişim ($F_{(3,567)}=2.112$; $p>0.05$), Sınıfın Fiziksel Düzeni ($F_{(3,567)}=.716$; $p>0.05$) alt boyutlarında kıdem yıllarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Sınıf yönetimi becerileri toplam puanı genel olarak değerlendirildiğinde de, sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerine sahip olma düzeyleri ile kıdem yılları arasında anlamlı bir farklılık çıkmadığı görülmektedir ($F_{(3,567)}=2.003$; $p>0.05$).

4.3. Sınıf Öğretmenlerinin Çocuk Sahibi Olma-Olmama Durumlarına Göre Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeğinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin Çocuk Sahibi Olma-Olmama Durumları ile Sınıf Yönetimi Becerileri puanları arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek amacıyla Bağımsız Gruplar t-testi yapılmıştır. Bu analizden elde edilen sonuçlar Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5

Öğretmenlerin Çocuk Sahibi Olma-Olmama Durumlarına Göre Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği Alt Ölçek Toplam Puanlarının Karşılaştırılması, T-Testi Sonuçları

Sınıf Yönetimi Boyutları	Çocuk Sahibi Olma Olmama		N	$\bar{X}$	SS	t	p
	Evet	Hayır					
Zaman ve Öğretimin Yönetimi	Evet	Hayır	465	4.43	.45	1.562	.119
			106	4.35	.41		
Davranış Yönetimi	Evet	Hayır	465	4.43	.51	.451	.652
			106	4.41	.53		
Etkili İletişim	Evet	Hayır	465	4.81	.36	.274	.784
			106	4.82	.28		
Sınıfın Fiziksel Düzeni	Evet	Hayır	465	4.74	.44	.404	.686
			106	4.76	.39		
Sınıf Yönetimi Becerileri Toplam Puanı	Evet	Hayır	465	4.53	.37	1.025	.306
			106	4.49	.33		

Tablo 5'te görüldüğü gibi Bağımsız Gruplar t-testi sonuçları incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerine sahip olma düzeyleri Zaman ve Öğretimin Yönetimi ($t_{(569)}=1.562$; $p>0.05$), Davranış Yönetimi ($t_{(569)}=.451$; $p>0.05$), Etkili İletişim ($t_{(569)}=.274$; $p>0.05$), Sınıfın Fiziksel Düzeni ($t_{(569)}=.404$; $p>0.05$) alt boyutlarında çocuk sahibi olma-olmama durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Sınıf yönetimi becerileri toplam puanı genel olarak değerlendirildiğinde de, sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerine sahip olma düzeyleri ile çocuk sahibi olma-olmama durumları arasında anlamlı bir farklılık çıkmadığı görülmektedir ($t_{(569)}=1.025$; $p>0.05$).

4.4. Sınıf Öğretmenlerinin Okuttukları Sınıf Düzeyine Göre Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeğinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin Okuttukları Sınıf Düzeyi ile Sınıf Yönetimi Becerileri puanları arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Bu analizden elde edilen sonuçlar Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6

Sınıf Öğretmenlerinin, Okuttukları Sınıf Düzeyine Göre Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeğinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması, Tek Yönlü Varyans Analizi(ANOVA) Sonuçları

Sınıf Yönetimi							
Boyutları	Sınıf Düzeyi	N	$\bar{X}$	SS	F	p	LSD
Zaman ve Öğretimin Yönetimi	1. sınıf	146	4,4334	,49495	3.222	.022	2.~3.sınıf 2.~4.sınıf
	2. sınıf	158	4,4896	,39323			
	3. sınıf	164	4,3564	,41127			
	4. sınıf	103	4,3530	,47602			
	Toplam	571	4,4124	,44399			
Davranış Yönetimi	1. sınıf	146	4,3853	,52038	3.965	.008	2.~1.sınıf 2.~3.sınıf
	2. sınıf	158	4,5348	,50905			
	3. sınıf	164	4,3491	,49817			
	4. sınıf	103	4,4393	,51861			
	Toplam	571	4,4260	,51459			
Etkili İletişim	1. sınıf	146	4,8305	,27844	.538	.656	
	2. sınıf	158	4,8180	,31629			
	3. sınıf	164	4,7851	,35881			
	4. sınıf	103	4,7961	,43124			
	Toplam	571	4,8078	,34308			
Sınıfın Fiziksel Düzeni	1. sınıf	146	4,7637	,42424	.932	.425	
	2. sınıf	158	4,7785	,35013			
	3. sınıf	164	4,7195	,43326			
	4. sınıf	103	4,7039	,51657			
	Toplam	571	4,7443	,42647			
Sınıf Yönetimi Becerileri Toplam Puan	1. sınıf	146	4,5313	,37706	3.196	.023	2.~3. sınıf 2.~4. sınıf
	2. sınıf	158	4,5883	,32127			
	3. sınıf	164	4,4713	,35043			
	4. sınıf	103	4,4873	,41192			
	Toplam	571	4,5219	,36370			

Tablo 6’da görüldüğü gibi Tek Yönlü Varyans Analizi(ANOVA) sonuçları incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin okuttukları sınıf düzeyine göre sınıf yönetimi becerilerine sahip olma düzeyleri Zaman ve Öğretimin Yönetimi ($F_{(3,567)}=3.222$; $p<0.05$), Davranış Yönetimi ($F_{(3,567)}=3.965$; $p<0.05$) alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık çıkmıştır. Gruplar arası farklılaşmanın hangi grupların lehine

olduğuna bakıldığında; “2. Sınıf” okutan öğretmenler ile “3.sınıf” ve “4.sınıf” sınıf okutanlar arasında, “2.sınıf” okutan öğretmenlerin lehine olduğu görülmüştür. Etkili İletişim ($F_{(3,567)}=.538$; $p>0.05$), Sınıfın Fiziksel Düzeni ($F_{(3,567)}=.932$; $p>0.05$) alt boyutlarında ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır.

Sınıf yönetimi becerileri toplam puanı genel olarak değerlendirildiğinde de, sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerine sahip olma düzeyleri ile okuttukları sınıf düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık çıkmıştır. Gruplar arası farklılaşmanın hangi grupların lehine olduğuna bakıldığında; “2. Sınıf” okutan öğretmenler ile “3.sınıf” ve “4.sınıf” sınıf okutanlar arasında, “2.sınıf” okutan öğretmenlerin lehine olduğu görülmüştür. ($F_{(3,567)}=3.196$; $p<0.05$).

4.5. Sınıf Öğretmenlerinin En Son Mezun Oldukları Okul Türüne Göre Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeğinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin En Son Mezun Oldukları Okul Türü ile Sınıf Yönetimi Becerileri puanları arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis Testi analizi yapılmıştır. Bu analizden elde edilen sonuçlar Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7

Sınıf Öğretmenlerinin, En Son Mezun Oldukları Okul Türüne Göre Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeğinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması, Kruskal Wallis Testi Analizi Sonuçları

Sınıf Yönetimi Boyutları	Mezun Olunan Okul Türü	Sıra		sd	X ²	p
		N	Ortalaması			
Zaman ve Öğretimin Yönetimi	Öğretmen okulu	9	392.83	3	7.526	.057
	Yüksekokul veya eğitim enstitüsü	71	319.22			
	Eğitim Fakültesi	365	278.82			
	4 yıllık diğer fakülteler	126	280.46			
Davranış Yönetimi	Öğretmen okulu	9	418.00	3	7.300	.063
	Yüksekokul veya eğitim enstitüsü	71	303.43			
	Eğitim Fakültesi	365	279.77			
	4 yıllık diğer fakülteler	126	284.79			
Etkili İletişim	Öğretmen okulu	9	241.67	3	1.599	.660
	Yüksekokul veya eğitim enstitüsü	71	280.49			
	Eğitim Fakültesi	365	284.67			
	4 yıllık diğer fakülteler	126	296.12			
Sınıfın Fiziksel Düzeni	Öğretmen okulu	9	317.06	3	.628	.890
	Yüksekokul veya eğitim enstitüsü	71	288.23			
	Eğitim Fakültesi	365	283.79			
	4 yıllık diğer fakülteler	126	288.93			
Sınıf Yönetimi Becerileri Toplam Puanı	Öğretmen okulu	9	396.78	3	6.244	.100
	Yüksekokul veya eğitim enstitüsü	71	310.28			
	Eğitim Fakültesi	365	279.23			
	4 yıllık diğer fakülteler	126	284.02			

Tablo 7’de görüldüğü gibi Kruskal Wallis Testi Analizi sonuçları incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin en son mezun oldukları okul türüne göre sınıf yönetimi becerilerine sahip olma düzeyleri, Zaman ve Öğretimin Yönetimi ($X^2(3)=7.526$; $p>0.05$), Davranış Yönetimi ($X^2(3)=7.300$; $p>0.05$), Etkili İletişim ($X^2(3)=1.599$;

$p>0.05$), Sınıfın Fiziksel Düzeni ($X^2(3)=.628$; $p>0.05$) alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Sınıf yönetimi becerileri toplam puanı genel olarak değerlendirildiğinde de, sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerine sahip olma düzeyleri ile en son mezun oldukları okul türü arasında anlamlı bir farklılık çıkmadığı görülmektedir ($X^2(3)=6.244$; $p>0.05$).

BÖLÜM V

TARTIŞMA VE YORUM

5.1. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Sınıf Yönetimi Becerilerine İlişkin Tartışma ve Yorum

İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre sınıf yönetimi becerileri ölçeğinden elde edilen bulgularda; sınıf yönetimi becerileri alt boyutlarından “Zaman ve Öğretimin Yönetimi” , “Davranış Yönetimi” alt boyutlarında ve “Sınıf Yönetimi Becerileri Toplam Puanlarının” ortalamaları arasında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Sınıf yönetimi boyutlarından “Etkili İletişim” ve “Sınıfın Fiziksel Düzeni” alt boyutlarında kadın öğretmenlerin lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Etkili iletişim alt boyutunun kadınların lehine anlamlı çıkmasının ölçekteki maddeleri de dikkate alarak öğrencilerle daha sık göz teması kurma, iletişimde jest ve mimikleri kullanma becerilerini daha sık kullandığı söylenebilir. Bunların yanında kadınlardaki anaçlık, şefkat, merhamet, nezaket, anlayış gibi kadınsı özelliklerin ön planda olması ve bu özelliklerin daha sıcak ilişki kurmalarına yardımcı olabilmesiyle açıklanabilir. McDowell (1993), kadın öğretmenlerin daha duygusal, informal, arkadaşça ve öğrencilerine karşı daha açık davrandıklarını belirtmektedir (Akt. Geçer, 2002, s.23). Bulut (2003) benzer sonuçlara ulaştığı araştırmasında, kadın öğretmenler küçüklüğünden başlayarak mesleğe başlayınca kadar pek çok engelle karşılaşmakta ve bir meslek sahibi olmak için erkek meslektaşlarına göre daha fazla çaba göstermektedirler böylece tüm öğrencilere daha eşit ve adil davranma becerisini daha sıklıkla sergiledikleri söylenebilir (Akdemir, 1999; Akt. Bulut, 2003). Buna göre, kadın öğretmenlerin iletişim becerisini, erkek öğretmenlere göre daha etkili ve yeterli olarak kullandıklarını söylemektedir. Bu sonuç, toplumumuzda, kadınların başkalarının sorunlarına daha duyarlı ve başkalarıyla iyi ilişkiler içerisinde olma gibi kadın rolü ile ilgili beklentilerden ve öğretmenlik mesleğinin kadın öğretmenler tarafından benimsenmiş olmasından kaynaklanmış olabileceğini belirtmektedir. Yüksel (2013) yaptığı çalışmada, kadın öğretmenlerin öğrencilerine daha olumlu ve ılımlı yaklaşımlarının böyle bir farkın kadınlar lehine çıkmasında etkili olabileceğini söylemektedir. Yine Öztürk (2000) yaptığı çalışmada, kadın öğretmenlerin sınıf içi

etkileşim becerilerini yerine getirmede erkek öğretmenlere göre kendilerini daha başarılı buldukları sonucuna ulaşmıştır.

Sınıfın fiziksel düzeni alt boyutunda kadınların lehine anlamlı çıkmasının sebebini de kadınların estetik algılarından ve kadının ev işleriyle daha fazla ilgili olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Ünal (1981) genel tutum ve değerler ile ilgili çalışmasında kızların estetik değerlerde erkeklerden önde olduğu sonucuna ulaşmıştır (Akt: Aydın 2008). Bu sonuç kadın öğretmenlerin sınıf içerisindeki fiziksel koşulları (ısı, ışık, gürültü vb.) kontrol etmede kendilerini daha yetkin bulduklarını göstermektedir. İlgar (2007) çalışmasında, fiziksel düzen alt boyutunda kadın öğretmenler lehine farklılık olduğunu ortaya çıkarmış bunun nedenini ise kadınların ev ve aile yönetimindeki sorumluluklarıyla ilişkilendirmiştir. Bu da sınıfın temizliği ve havalandırılmasında kadın öğretmenlerin daha sık gösterdiği bir beceri olduğunu göstermektedir. Yüksel (2013) yaptığı çalışmada ise sınıf yönetimi becerilerinin sınıfın fiziksel düzeni alt boyutunda cinsiyete göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuçlar göz önünde bulundurulduğunda fiziksel düzen alt boyutunda ortaya çıkan farklılık kadın öğretmenlerin sınıfın fiziksel düzeni alt boyutunda erkek öğretmenlere göre daha yetkin olmasıyla açıklanabilir.

Sınıf yönetimi becerileri toplam puanları genel olarak değerlendirildiğinde bazı araştırmanın sonuçları ile farklılık göstermektedir. Opdenakker ve Damme (2006) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlerin cinsiyetlerinin sınıf uygulamaları üzerinde bir etkisi olmadığını ortaya koymuştur. Topal (2007) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlerin kendi değerlendirmelerine göre sınıf yönetimi davranışlarının demokratiklik düzeyinin cinsiyete göre farklılık göstermediği sonucuna ulaşmıştır. Yine Koçoğlu (2013) çalışmasında sınıf yönetimi becerilerinin cinsiyete göre değişmediği sonucuna ulaşmıştır. Korkut (2009) sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminin bütün boyutlarında beceri algılarının cinsiyete göre değişmediği sonucuna ulaşmıştır. Kutlu (2006) öğretmenlerin cinsiyete göre sınıf ortamının düzenlenmesi, istenmeyen öğrenci davranışlarının oluşmadan engellenmesi ve sınıf ikliminin olumlulaştırılması boyutlarında anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşmıştır. Bu çalışmaların sonuçları da çalışmamızda elde edilen sonucu desteklemektedir.

Sınıf yönetimi becerileri toplam puanları açısından bazı çalışmaların sonuçları bu çalışmanın sonuçlarıyla farklılık göstermektedir. Yalçinkaya ve Tonbul (2002) çalışmasında kadın öğretmenlerin sınıf yönetim becerilerine ilişkin algılarını erkek öğretmenlere göre daha yüksek bulmuştur. Yine Ayar ve Arslan (2008) çalışmalarında

kadın öğretmenlerin sınıf yönetimi performanslarının erkek öğretmenlere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Özgan, Yiğit, Aydın ve Küllük (2011) araştırmalarında erkek ve kadın öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin görüşleri arasında kadın öğretmenler lehine anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Ercoskun (2011) araştırmasında etkili sınıf yönetimi oluşturmada kadın sınıf öğretmenlerinin lehine bir sonuca ulaşmıştır.

Bazı araştırma sonuçları ise erkek öğretmenler lehine farklılık göstermektedir. Yeşilyurt ve Çankaya (2008) araştırmalarında, erkek öğretmenlerin bayan öğretmenlere göre sınıf yönetimi becerileri açısından “esnek davranma” ve “sınıf liderliğini öğrencilere devretme” konularında öğretmen niteliklerine daha üst düzeyde sahip oldukları sonucuna ulaşmışlardır.

5.2. Sınıf Öğretmenlerinin Meslekteki Kıdem Yıllarına Göre Sınıf Yönetimi Becerilerine İlişkin Tartışma ve Yorum

İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin meslekteki kıdem yıllarına göre sınıf yönetimi becerileri ölçeğinden elde edilen bulgularda; “Sınıf Yönetimi Becerileri Toplam Puanlarının” ortalamaları ve alt boyutlarında meslekteki kıdem yıllarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Anlamlı bir fark çıkmasa bile “16 yıl ve üstü” kıdeme sahip olan öğretmenlerin puan ortalamaları diğer gruplara göre daha yüksek çıkmıştır.

Bu sonuç, sınıf öğretmenlerinin kıdem yıllarının sınıf yönetimi becerilerinde farklı etkilere sahip olmadıklarını göstermektedir. Bu araştırma ile benzer sonuçlara ulaşan, Ayar ve Arslan (2008) araştırmalarında, sınıf yönetimi becerileri ile meslekteki kıdem yılları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Özgan, Yiğit, Aydın ve Küllük (2011), araştırmalarında sınıf yönetimi becerilerinin meslekteki kıdem yıllarına göre anlamlı farklılık oluşturmadığı sonucu bu araştırmanın sonucunu desteklemektedir. Yine, Hayva (2010), sınıf yönetimi becerilerinin ilköğretim dördüncü ve beşinci sınıf öğrencilerinin olumsuz davranış göstermelerindeki rolüne yönelik öğretmen görüşleri ile meslekteki kıdem yılları arasında fark olmadığını ortaya koyduğu araştırmasının sonuçları da bu araştırmadaki sonuçlarla paralellik göstermektedir. Topal (2007) da, öğrenci, gözlemci ve öğretmenlerin değerlendirmelerine göre, öğretmenlerin sınıf yönetimi davranışlarının mesleki kıdemlerine göre farklılık göstermediği sonucuna ulaşmıştır.

Elde edilen bu sonuçlarla diğer bazı araştırmaların sonuçları örtüşmemektedir. Yüksel (2013) araştırmasında sınıf yönetimi becerilerine sahip olma düzeyleri “motivasyon” alt boyutunda öğretmenlerin mesleki kıdemleri ile anlamlı bir farklılık göstermektedir sonucuna ulaşmıştır. Sönmez (2014) araştırmasında sınıf yönetimi becerileri alt boyutları “plan program etkinlikleri ve fiziksel düzen” ile mesleki kıdem değişkeni arasında anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşmıştır. İlgar (2007) araştırmasında sınıf yönetimi becerileri ile mesleki kıdem arasında anlamlı fark bulmuştur. Bu fark 26 sene ve üzeri grubun lehine ortaya çıkmıştır. Yine Yeşilyurt ve Çankaya (2008) yaptıkları araştırmada sınıf yönetimi becerilerinin kıdem yıllarına göre farklılaştığını belirtmektedir. 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan öğretmenlerin, genel olarak daha alt kıdeme sahip olan öğretmenlere göre, sınıf yönetimi açısından daha yetkin oldukları sonucuna ulaşmıştır. Bu araştırmaların sonuçlarına göre; mesleki kıdem arttıkça öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri de artmaktadır ve bu farkın ortaya çıkması bu gruplarda yer alan öğretmenlerin sahip olduğu deneyim faktörü ile açıklanabilir.

5.3. Sınıf Öğretmenlerinin Çocuk Sahibi Olma-Olmama Durumlarına Göre Sınıf Yönetimi Becerilerine İlişkin Tartışma ve Yorum

İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin çocuk sahibi olma-olmama durumlarına göre sınıf yönetimi becerileri ölçeğinden elde edilen bulgularda; “Sınıf Yönetimi Becerileri Toplam Puanlarının” ortalamaları ve alt boyutlarında çocuk sahibi olma-olmama durumlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu araştırmadaki örneklemin çok büyük bir kısmının(%80’den fazla) çocuk sahibi olmasının sonucu etkilediği düşünülmektedir. Bu sonuç, sınıf öğretmenlerinin çocuk sahibi olma-olmama durumlarının sınıf yönetimi becerilerinde farklı etkilere sahip olmadıklarını göstermektedir.

Yapılan bazı araştırmalar ise bu araştırmanın sonuçlarıyla örtüşmemektedir. Özkan (2014) araştırmasında çocuk sahibi olan öğretmenler lehine empati puanlarını yüksek bulmuştur. Gelbal ve Duyan (2010) yaptıkları araştırmada çocuk sahibi olan öğretmenlerin çocukları daha çok sevdikleri sonucuna ulaşmışlardır.

5.4. Sınıf Öğretmenlerinin Okuttukları Sınıf Düzeyine Göre Sınıf Yönetimi Becerilerine İlişkin Tartışma ve Yorum

İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin okuttukları sınıf düzeyine göre sınıf yönetimi becerileri ölçeğinden elde edilen bulgularda; “Etkili İletişim” ve “Sınıfın Fiziksel Düzeni” alt boyutlarında okuttukları sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Sınıf yönetimi becerileri alt boyutlarından “Zaman ve Öğretimin Yönetimi” boyutunda, 2. sınıf okutan sınıf öğretmenlerinin, 3. ve 4. sınıf okutan sınıf öğretmenlerine göre, “Davranış Yönetimi” boyutunda, 2. sınıf okutan sınıf öğretmenlerinin, 1. ve 3. sınıf okutan sınıf öğretmenlerine göre, “Sınıf Yönetimi Becerileri Toplam Puan” ortalamalarında ise, 2. sınıf okutan sınıf öğretmenlerinin, 3. ve 4. sınıf okutan sınıf öğretmenlerine göre, 2. sınıf okutan öğretmenler lehine anlamlı fark bulunmuştur.

Tablo 13 incelendiğinde, “Zaman ve Öğretimin Yönetimi” alt boyutunda 2. sınıf okutan öğretmenler lehine anlamlı çıkmasında, 3. ve 4. sınıfta haftalık ders programında zorunlu ders yükü sayısının ve programda konuların daha yoğun olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Dersleri ve programı yetiştirme telaşına giren 3. ve 4. sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri konusunda daha yetersiz kalmalarına sebep olabilmektedir. Bulut Özsezer & Topal (2016a); Bulut Özsezer & Topal (2016b)’ın çalışmasında öğretmenlerin bir bölümü ders süresini zamanla ilgili bir sıkıntı olarak dile getirirken az sayıda öğretmen “etkinlikleri uygulamanın zaman alıcı olması” nı zamanla ilgili sıkıntıları arasında sıralamış. Yine Güven (2008)’in sınıf öğretmenlerinin yeni ilköğretim programının uygulanmasına ilişkin görüşlerini belirlemek için yaptığı çalışmada öğretmenlerin yeni programı uygularken karşılaştıkları sorunların başında derslerin kazanımlarının gerçekleştirilmesi amacıyla sınıfta yapılan etkinlikler ve bu etkinliklerin sonunda yapılan ölçme ve değerlendirme uygulamaları için ayrılan ders saatlerinin süresi yetersiz kalması yer almaktadır. Etkinlikler için daha fazla zamana ihtiyaç duyulması, programın zamanında yetiştirilemeyeceği kaygısını yaratmaktadır. Bu araştırmalarda bulunan zaman yönetimi bulgularının araştırmanın bulgularıyla paralellik gösterdiği söylenebilir.

Tablo 8

İlkokullar ve Ortaokullar Haftalık Ders Çizelgesi

Dersler		Sınıflar							
		İlkokul				Ortaokul			
		1	2	3	4	5	6	7	8
Zorunlu Dersler	Türkçe	10	10	8	8	6	6	5	5
	Matematik	5	5	5	5	5	5	5	5
	Hayat Bilgisi	4	4	3					
	Fen Bilimleri			3	3	4	4	4	4
	Sosyal Bilgiler				3	3	3	3	
	T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük								2
	Yabancı Dil		2	2	2	4	4	4	4
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi				2	2	2	2	2
	Görsel Sanatlar	1	1	1	1	1	1	1	1
	Müzik	1	1	1	1	1	1	1	1
	Oyun ve Fizikî Etkinlikler	5	5	5	2				
	Beden Eğitimi ve Spor					2	2	2	2
	Teknoloji ve Tasarım							2	2
	Trafik Güvenliği				1				
	Rehberlik ve Kariyer Planlama								1
İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi				2					
ZORUNLU DERS TOPLAMI		26	28	28	30	28	28	29	29

Kaynak:http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2014_04/01092806_haftalikerscizelgesi_ilkorta.pdf erişim tarihi: 06.04.2016

“Davranış Yönetimi” alt boyutunda, 2. sınıf okutan sınıf öğretmenlerinin, 1. ve 3. sınıf okutan sınıf öğretmenlerine göre, 2. sınıfı okutan öğretmenler lehine anlamlı fark bulunmuştur. 1. sınıf öğrencileri okul kurallarını yeni öğrendikleri için 1. sınıfı okutan sınıf öğretmenleri okul yaşamına yeni atılan öğrencileri okula alıştırmaya çalışmaktadırlar. Aynı zamanda öğretmen öğrencileri yeni tanımaya başladığından sınıf yönetiminde zorlandığı söylenebilir. Aykaç, Kabaran, Atar ve Bilgin (2013) çalışmalarında 1. sınıf öğrencilerinin birçok uyum, hazırbulunuşluk, ders ve disiplin problemleri yaşadıkları sonucuna varmışlardır. Memişoğlu ve İsmetoğlu (2013) çalışmalarında 1. sınıf yaşının erkene alınmasının okula uyum ve derslerin kavratılmasında sıkıntı yarattığı sonucuna ulaşmışlardır. Ayrıca 1. sınıfı okutan sınıf

öğretmenleri zamanlarının çoğunu öğrencilere okuma-yazma öğretmekle geçirmektedir. Bunların yanında 4+4+4 eğitim sisteminin uygulanması ile 1. sınıfa başlama yaşı 60 aya kadar düşmüş ve bu nedenle küçük yaş grubu öğrenciler için sınıf öğretmenleri tarafından yeni ve farklı davranış stratejileri geliştirmeleri gerektiği söylenebilir. Epçaçan (2013) çalışmasında, öğretmenlerin özellikle çocukların tuvalet ihtiyacını karşılayamadan, fizyolojik yetersizliklerden, bilişsel gelişimdeki yetersizliklerden ve okul öncesi eğitim alamamalarından dolayı 60 aylık çocukların ilkokula başlamalarını doğru olarak kabul etmedikleri sonucuna ulaşmıştır. AÇEV (2013) tarafından dile getirilen öneri niteliğindeki bildiri de henüz okul öncesi eğitim almamış olma, okuma yazma, basit sayısal işlemleri yapabilme gibi temel becerilerin öğrenimine hazır olamama, giyinme-soyunma, tuvalet, temizlik, yemek gibi öz bakım becerilerindeki yetersizliklerinden dolayı öğrencilerin okula erken yaşta başlamalarının doğru olmayacağı dile getirilmiştir. Bunlar da 1. sınıfı okutan sınıf öğretmenlerinin bazı durumlarda sınıf yönetimi becerilerinde yetersiz kalmalarına neden olabilmektedir. Erol (2006) da araştırmasında 2. sınıfı okutan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin diğer sınıfı okutan öğretmenlere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu bulgular da bu araştırmanın sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.

3. sınıfta ise programın ve içeriğin yoğunlaşması, zorlaşması çocukların davranışlarının olumsuz etkilenmesine neden olabilir. Öğretmen, öğrencilerin davranış sorunlarını ortadan kaldırmak, öğretme ve öğrenme çevresinin yaratılması ve sürdürülmesi için gerekli hazırlıkları yaparak uygulamalı ve sürdürebilmelidir (Duke, 1984; Akt. Terzi, 2002). Bunların istenilen düzeyde gerçekleşmemesi sınıf yönetiminde 3. sınıfı okutan öğretmenlerin işini zorlaştırdığı söylenebilir.

Sınıf yönetimi becerileri toplam puanında ise 2. sınıf okutan sınıf öğretmenlerinin, 3. ve 4. sınıf okutan sınıf öğretmenlerine göre, 2. sınıfı okutan öğretmenler lehine anlamlı fark bulunmuştur. Bu farkın 2. sınıflar lehine oluşması, 3. ve 4. sınıfta haftalık ders programında zorunlu ders yükü sayısının ve programda konuların daha yoğun olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Dersleri ve programı yetiştirme telaşına giren 3. ve 4. sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri konusunda daha yetersiz kalmalarına sebep olabilmektedir. Özellikle zaman ve öğretimin yönetimi açısından öğretmenlerin kendilerini sorgulayabilecekleri bu sebeple toplam puanlar arasında farkın ortaya çıktığı söylenebilir. Erol (2006) da araştırmasında sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri uygulamalarının 2. sınıf öğretmenleri lehine çıktığı sonucuna ulaşmıştır. Yine 3. ve 4. sınıflarda bursluluk sınavları başladığından

sınava yönelik çalışmalar, okul dışındaki eğitim kurumlarına(etüt, dersane, kurs vb.) gitmeleri öğrencileri yorup, kaygılarını arttırdığı söylenebilir. Özcan ve Yüksel (2003) araştırmalarında sınav kaygısının öğrencilerin öğrenmelerini olumsuz olarak etkilediği ve sınavların özgürlüklerini kısıtlayıcı bir unsur olarak kabul ettikleri sonucuna ulaşmışlardır. Bu olumsuz davranışlarla baş ederken öğretmenler zorlanabilirler. Ayrıca ilkokulun son yıllarında başlayan ön ergenlikle birlikte çocukta davranış değişimleri, daha fazla özgürlük ve bağımsızlık isteme, kafa karışıklığı, dağınıklık, dikkat dağınıklığı gibi değişimler de olmaktadır (Pickhardt 2013; Akt. Çerçel 2017). Bu gibi etkenlerde 3. ve 4. sınıfı öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinde işlerini zorlaştırdığı söylenebilir.

Bazı araştırmaların sonuçları bu araştırmanın sonuçlarıyla örtüşmemektedir. Ercoşkun ve Ada (2013), araştırmalarında üst sınıflara doğru gidildikçe sınıf yönetimi becerilerinin kolaylaştığı sonucuna ulaşmışlardır. Okçu ve Epçaçan (2008) tarafından yapılan araştırmada ilköğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimindeki yeterliliklerine ilişkin görüşleri arasında 1. Sınıflar lehine anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşmıştır. Koçoğlu (2013) ise araştırmasında, sınıf yönetimi becerilerinin okutulan sınıf düzeyine göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşmıştır.

5.5. Sınıf Öğretmenlerinin En Son Mezun Oldukları Okul Türüne Göre Sınıf Yönetimi Becerilerine İlişkin Tartışma ve Yorum

İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin en son mezun oldukları okul türüne göre sınıf yönetimi becerileri ölçeğinden elde edilen bulgularda; “Sınıf Yönetimi Becerileri Toplam Puanlarının” ortalamaları ve alt boyutlarında en son mezun oldukları okul türüne göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Bu sonuç, sınıf öğretmenlerinin en son mezun oldukları okul türünün sınıf yönetimi becerilerinde farklı etkilere sahip olmadıklarını göstermektedir. Bu araştırmada eğitim fakültesi mezunu öğretmenler lehine bir sonuç çıkması beklenirken her hangi bir farklılığın olmaması düşündürücüdür. Çünkü eğitim fakültesi lisans dersleri içerisinde sınıf yönetimi dersi yer almakta, bu derste öğretmen adaylarına öğrenme etkinliklerini planlama, zaman yönetimi, sınıfta olumlu bir iklim yaratma, uygun davranışlar geliştirme gibi olumlu eğitsel ve yönetsel beceriler kazandırılması amaçlanmaktadır (Marzano & Marzano, 2003).

Nur (2012) araştırmasında öğretmenlerin öğrenim düzeyleri ile sınıf yönetimi

becerileri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Topal (2007) araştırmasında öğretmenlerin kendi değerlendirmelerine göre mezun oldukları okul ile sınıf yönetimi becerileri arasında anlamlı bir fark çıkmadığı sonucuna ulaşmıştır. Yine Özman, Yiğit, Aydın ve Küllük (2011) araştırmalarında öğretmenlerin mezuniyet durumu ile sınıf yönetimine ilişkin algı ve becerilerinde farklılık bulunmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Yüksel (2013) de araştırmasında öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerine sahip olma düzeylerinde mezun olunan okulun etkili olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu araştırmalardan elde edilen sonuçlar araştırmanın sonuçlarıyla da örtüşmektedir. Ancak sonuçları örtüşmeyen başka çalışmalar da vardır. İlgar (2007) yaptığı araştırmasında öğretmen okulu mezunları öğretmenlerin diğer bütün gruplara göre sınıf yönetimi becerileri ölçeceğinden daha yüksek puana sahip oldukları sonucuna ulaşmıştır. Yeşilyurt ve Çankaya (2008), yaptıkları araştırmada ön lisans mezunu öğretmenler lisans mezunu öğretmenlere göre sınıf yönetimi açısından öğretmen niteliklerine daha üst düzeyde sahip oldukları sonucuna ulaşmıştır.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada, ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri cinsiyet, kıdem, çocuk sahibi olma-olmama durumu, okutulan sınıf düzeyi ve mezun olunan okul değişkenleri açısından farklılaşp-farklılaşmadığı incelenmiştir. Bu bölümde, bu amaçlar doğrultusunda veri toplama aracından elde edilen bulgular ile ilgili sonuçlara ve araştırmacının önerilerine yer verilmiştir.

6.1. Sonuçlar

2014-2015 eğitim öğretim yılında Adana ili Merkez ilçelerine (Seyhan, Çukurova, Yüreğir ve Sarıçam) bağlı 24 ilkokulda görev yapan 571 sınıf öğretmenine uygulanan “Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği” ile edilen bulgular ile ilgili aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

6.1.1. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Sınıf Yönetimi Becerilerine İlişkin Sonuçlar

Sınıf öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre sınıf yönetimi becerilerine sahip olma düzeyleri “Etkili İletişim” ve “Sınıfın Fiziksel Düzeni” alt boyutlarında kadın öğretmenlerin lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermekte; “Zaman ve Öğretimin Yönetimi” ve “Davranış Yönetimi” alt boyutlarında ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Sınıf yönetimi becerileri toplam puanları genel olarak değerlendirildiğinde de, sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerine sahip olma düzeyleri cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

6.1.2. Sınıf Öğretmenlerinin Meslekteki Kıdem Yıllarına Göre Sınıf Yönetimi Becerilerine İlişkin Sonuçlar

Sınıf öğretmenlerinin meslekteki kıdem yıllarına göre sınıf yönetimi becerilerine sahip olma düzeyleri “Etkili İletişim”, “Sınıfın Fiziksel Düzeni”, “Zaman ve Öğretimin Yönetimi” ve “Davranış Yönetimi” alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Sınıf yönetimi becerileri toplam puanları genel olarak

değerlendirildiğinde de, sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerine sahip olma düzeyleri meslekteki kıdem yıllarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

6.1.3. Sınıf Öğretmenlerinin Çocuk Sahibi Olma-Olmama Durumlarına Göre Sınıf Yönetimi Becerilerine İlişkin Sonuçlar

Sınıf öğretmenlerinin çocuk sahibi olma-olmama durumlarına göre sınıf yönetimi becerilerine sahip olma düzeyleri “Etkili İletişim”, “Sınıfın Fiziksel Düzeni”, “Zaman ve Öğretimin Yönetimi” ve “Davranış Yönetimi” alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Sınıf yönetimi becerileri toplam puanları genel olarak değerlendirildiğinde de, sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerine sahip olma düzeyleri çocuk sahibi olma-olmama durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

6.1.4. Sınıf Öğretmenlerinin Okuttukları Sınıf Düzeyine Göre Sınıf Yönetimi Becerilerine İlişkin Sonuçlar

Sınıf öğretmenlerinin okuttukları sınıf düzeyine göre sınıf yönetimi becerilerine sahip olma düzeyleri “Zaman ve Öğretimin Yönetimi” ve “Davranış Yönetimi” alt boyutlarında 2. sınıflı okutan öğretmenlerin lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermekte; “Etkili İletişim” ve “Sınıfın Fiziksel Düzeni” alt boyutlarında ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Sınıf yönetimi becerileri toplam puanları genel olarak değerlendirildiğinde de, sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerine sahip olma düzeyleri okuttukları sınıf düzeyine göre 2. sınıflı okutan öğretmenlerin lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir.

6.1.5. Sınıf Öğretmenlerinin En Son Mezun Oldukları Okul Türüne Göre Sınıf Yönetimi Becerilerine İlişkin Sonuçlar

Sınıf öğretmenlerinin en son mezun oldukları okul türüne göre sınıf yönetimi becerilerine sahip olma düzeyleri “Etkili İletişim”, “Sınıfın Fiziksel Düzeni”, “Zaman ve Öğretimin Yönetimi” ve “Davranış Yönetimi” alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Sınıf yönetimi becerileri toplam puanları genel

olarak değerlendirildiğinde de, sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerine sahip olma düzeyleri en son mezun oldukları okul türüne göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

6.2. Öneriler

6.2.1. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

1. Sınıf yönetimi ile ilgili hizmet içi eğitimlere ağırlık verilip, sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerini geliştirebilmeleri ve sınıf yönetimi alanındaki yenilikleri kazanmaları sağlanabilir.
2. Sınıf öğretmenlerinin, sınıf yönetimi becerilerine ilişkin algılarının yükseltilmesi için, okul idarecilerinin ve müfettişlerin sınıf yönetimi ile ilgili niteliklerinin artırılarak öğretmene yardımcı olmaları sağlanmalıdır.
3. Sınıf öğretmenlerinin, cinsiyete göre sınıf yönetimi boyutlarında kadın öğretmenlerin lehine yüksek çıkan becerilerin nedenleri belirlenerek, diğer öğretmenlere buna göre rehberlik edilerek sınıf yönetimi konusunda daha yetkin olmaları sağlanabilir.

6.2.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

1. Bu araştırmada sadece ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerine uygulanmıştır. Aynı araştırma branş öğretmenlerine de uygulanabilir.
2. Aynı çalışma farklı değişkenler “okulun bulunduğu yerin sosyo-ekonomik durumu” ve “sınıf yönetimi ile ilgili kurs ya da hizmet içi eğitim alınıp alınmadığı” eklenebilir.
3. Bu araştırma Adana ili merkez ilçelerindeki okullarda gerçekleştirilmiştir. Sınıf yönetimi ile ilgili bundan sonra yapılacak olan araştırmalar farklı il, ilçe, kasaba ve köy okullarında gerçekleştirilebilir. Elde edilen sonuçlar şehir merkezinde yapılan araştırmaların sonuçlarıyla karşılaştırılabilir.

KAYNAKÇA

- AÇEV (2013). Erken çocukluk eğitimi ve “4+4+4” düzenlemesi. *Eğitim Reformu Girişimi, Politika Raporu*. <http://www.acev.org/docs/ne-yap>
- Adıgüzel, İ. (2016). *Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ile tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişki*. Yüksek lisans tezi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Rize.
- Ağaoğlu, E. (2005). Sınıf yönetimiyle ilgili genel olgular (5. Baskı). Ed: Z. Kaya. *sınıf Yönetimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Akan, D. (2010). Temel kavramlar ve sınıf yönetiminin kapsamı. C. Gülşen (Editör). *Kuram ve Uygulamada Sınıf Yönetimi (1-19)*. Ankara: Anı Yayıncılık,
- Akın, U. (2006). *Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri ile iş doyumları arasındaki ilişki*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.
- Akın, U. ve Koçak, R. (2007). Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Becerileri ile İş Doyumları Arasındaki İlişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 51, “353-370”.
- Allen, K. P. (2010). Classroom management, bullying, and teacher practices. *Professional Educator*, 34,1.
- Ayar, A. R., Arslan, R. (2008). İlköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi performansının araştırılması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16, 2, 335-344. http://www.kefdergi.com/pdf/cilt16_no2_2008Ekim/335-344.pdf erişim tarihi: 28.03.2016
- Aydın, A. (2008). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Aykaç, N., Kabarın, H., Atar, E. & Bilgin, H. (2013). İlkokul 1. sınıf öğrencilerinin 4+4+4 uygulaması sonucunda yaşadıkları sorunların öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi (Muğla İli Örneği). *Turkish Studies*, 9, 2, Winter 2014.
- Babaoğlu, E., Yıldırım, C. (2010). Sınıf öğretmenlerinin kullandığı sınıf yönetimi modelleri. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 6, 2.
- Balcı, A. (1993). *Etkili okul*. Ankara: Yavuz Dağıtım.
- Baloğlu, N. (2001). *Etkili sınıf yönetimi*. Ankara: Baran Ofset.
- Başar, H. (2004). *Sınıf yönetimi* (11. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Becky, K., & Marie E., P. (2006). Teachers' views and beliefs about bullying: Influences on classroom management strategies and students' coping with peer victimization. *Journal Of School Psychology* 4(6), 431-453.
- Bridge, B. (2004). *Duyguların eğitimi*. İstanbul: Beyaz Yayınları.

- Brophy, J., E. (1988). Educating teachers about managing classrooms and students. *Teaching and Teacher Education*, 4(1), 1-18.
- Brown, D.F. (2005). The significance of congruent communication in effective classroom management. *Clearing House*, Sep/Oct, 79(1), 12-15.
- Bulut, B. N. (2003). İlköğretim Sınıf Öğretmenlerinin İletişim Becerilerine İlişkin Algılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Gazi Üni. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(4), 2004.
<http://www.tebd.gazi.edu.tr/index.php/tebd/article/view/303> erişim tarihi: 27.03.2016
- Bulut, Özsezer, M., Topal, N. (2016a). A *Qualitative Research Regarding Classroom Teacher's Ideas With Respect to Time Management in the Classroom*.
<http://academicfora.com/wp-content/uploads/2016/02/BKS-316-105.pdf>
- Bulut, Özsezer, M., Topal, N. (2016b). Sınıf öğretmenlerinin zaman yönetimine ilişkin görüş ve davranışlarına yönelik bir inceleme. *VIII. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi- Çanakkale/2016*. <http://academicfora.com/wp-content/uploads/2016/02/BKS-316-105.pdf>
- Bursalioğlu, Z. (1994). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Canter, L. and Canter, M. (1992). *Assertive discipline: Positive behavior management for today's classroom*. USA: Canter and Associates, Inc.
- Celep, C. (1996). Aday öğretmenlerin öğrenci kontrol yönelimi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*.
- Celep, C. (2002). *Sınıf yönetimi ve disiplini*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Celep, C. (2008). *Sınıf yönetiminde kuram ve uygulama* (4. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Colberg, L. (2010). *Classroom management and the ADHD student*. Master of Science in Education: School of Education and Counseling Psychology. Dominican University of California. San Rafael, CA.
- Çelik, N., A. (2006). *İlköğretim okullarında görevli öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerine ilişkin algıları* (Denizli ili örneği). Yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi Eskişehir.
- Çelik, V. (2008). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Çerçel, H. (2017). <http://www.hthayat.com/yazarlar/hilal-cercel/1048335-yeni-nesil-ergenlik-9-13-yas-araligi> erişim tarihi: 03.05.2017
- Çubukçu, Z., Girmen, P. (2008). Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerine ilişkin görüşleri. *Bilgi*, 44, 123-142.

- Demirel, Ö. (1999). *Öğretme sanatı: Plandan değerlendirmeye*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (2000). *Plandan uygulamaya öğretim sanatı* (2. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Demirtaş, H. (2005). Sınıf yönetiminin temelleri. (Editör: H. Kıran.) *Etkili Sınıf Yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Demirtaş, H. (2005). Yönetim kuram ve yaklaşımları eğitiminin ilköğretim okulu öğretmenlerinin sınıf yönetimi paradigmalarına etkileri. *Eğitimde Politika Analizleri ve Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 1(1), 1-34.
- Demirtaş, H., Özer, N. (2007). Öğretmen Adaylarının Zaman Yönetimi Becerileri İle Akademik Başarısı Arasındaki İlişkisi. *Eğitimde Politika Analizleri ve Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 2, 1.
- <http://www.inased.org/epasad/c2s1/demirtasozer.pdf> erişim tarihi: 28.03.2016
- Doyle, W. (1986). Classroom organization and management. M. C. Wittrock (Ed.) *Handbook of Research on Teaching*. New York: Mc. Millan Publishing Company.
- Durğun, B. (2010). *Sınıfında kaynaştırma öğrencisi bulunan sınıf öğretmenlerinin, sınıf yönetimi becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Sancak Tepe İlçesi Örneği)*. Yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Ekici , G. (2007). Sınıf yönetimi dersinin öğretmen adaylarının sınıf yönetimine yönelik tutum ve inanç kazanma düzeyine etkisi. *Ç. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(3), 167-182.
- Epçaçan, C. (2014). İlkokul ve ortaokul öğretmen ve yöneticilerinin 4+4+4 eğitim sistemine ilişkin görüşleri (Siir İli Örneği). *EKEV Akademi Dergisi*, 18, 58, Kış 2014.
- Epçaçan, C., ve Okçu, V. (2008). Sınıf yönetiminin boyutlarına ilişkin ilköğretim öğretmenlerinin yeterlik düzeylerinin öğretmen ve öğretmen adaylarının görüşlerine göre değerlendirilmesi. *milli eğitim dergisi*, 200, Güz 2013. 68-85.
- http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/200.pdf#page=68 erişim tarihi: 20.04.2016
- Ercoskun, M. H. (2011). *Etkili sınıf yönetimi oluşturmada sınıf öğretmenlerinin yeni rollerinin incelenmesi*. Doktora tezi, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- <http://e-dergi.atauni.edu.tr/ataunisobil/article/view/50000066976> erişim tarihi: 28.03.2016
- Ercoskun, M. H., Ada, Ş. (2011). Etkili sınıf yönetimi oluşturmada sınıf öğretmenlerinin yeni rollerinin nicel açıdan incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler*

Enstitüsü Dergisi, 18(2), 171-194.

Ercoşkun, M. H., Ada, Ş. (2013). Etkili sınıf yönetimi oluşturmada sınıf öğretmenlerinin yeni rollerinin nitel açıdan incelenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(1),60-79.

<http://dergi.adu.edu.tr/egitimbilimleri/> erişim tarihi: 14.04.2016

Erden, F., & Wolfgang, C. H. (2004). An exploration of the differences in prekindergarten, kindergarten and first grade teachers' beliefs related to discipline when dealing with male and female students. *Early Child Development and Care*, 174(1), 3-11.

Erden, M. (2008). *Sınıf yönetimi*. Arkadaş Yayınevi. Ankara.

Erden, M. ve Akman, Y. (1995). *Eğitim psikolojisi: Gelişim-öğrenme-öğretme* (2. Baskı). Ankara: Arkadaş Yayınları.

Erdoğan, İ. (2001). *Sınıf yönetimi: Ders, konferans, panel ve seminer etkinliklerinde başarının yolları*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Ergün, M. (1994). *Eğitim sosyolojisine giriş. (Eğitim ve toplum)* (4. Baskı). Ankara: Ocak Yayınları.

Erol, Z. (2006). *Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi uygulamalarına ilişkin görüşleri*. Yüksek lisans tezi: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı. Afyonkarahisar. <http://acikerisim.aku.edu.tr/xmlui/handle/11630/3313> erişim tarihi: 20.04.2016

Ertürk, S. (1998). *Eğitimde program geliştirme* (10. Baskı). Ankara: Meteksan Yayınları.

Gardner, H. (1991). *The unschooled mind: How children think and how schools should teach*. New York: Basic Books.

Geçer, A., Deryakulu, D. (2002). Öğretmen yakınlığının öğrencilerin başarıları, tutumları ve güdülenme düzeyleri üzerindeki etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 40, 518-543.

Glasser, W. (1999). *Okulda kaliteli eğitim*. Çeviren: Ulaş Kaplan, İstanbul: Beyaz Yayınları.

Gordon, T. (2000). *Çocukta dış disiplin mi? iç disiplin mi?* (2. Baskı). Çev: E. Aksay, İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Gözütok, F. D. (2000). *Öğretmenliği geliştireyim*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Güven, S. (2008). Sınıf öğretmenlerinin yeni ilköğretim ders programlarının uygulanmasına ilişkin görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 177, 224-236.

Hayva, Z. (2010). *Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin olumsuz davranış göstermelerindeki rolünün incelenmesi*. Yüksek

- lisans tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş.
- İlgar, L. (2000). *Eğitim yönetimi okul yönetimi sınıf yönetimi*. İstanbul: Beta Yayınları.
- İlgar, L. (2007). *İlköğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri üzerine bir araştırma*. Doktora tezi. İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Jackson, C., Simoncini, K., Davidson, M. (2013). Classroom profiling training: Increasing preservice teachers' confidence and knowledge of classroom management skills. *Australian Journal of Teacher Education*, 38(8), 30.
- Jones, V. F., & Jones, L. S. (2007). *Comprehensive classroom management, creating communities of support and solving problems* (8. Edition). USA: Allyn & Bacon Company.
- Kaptan, S. (1998). *Bilimsel araştırma ve istatistik teknikleri*. Ankara: Bilim Yayınları.
- Karakelle, S. (2005). Öğretmenlerin etkili öğretmen tanımlarının etkili öğretmenlik boyutlarına göre incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 30(135), 1-10.
- Karasar, N. (2010). *Bilimsel araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Karlı, M. D. (2005). *Sınıfta öğrenme zamanının yönetimi, sınıf yönetimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Kaya, G. (2008). *Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliliklerine ilişkin yönetici, öğretmen ve öğrencilerin görüşlerinin değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Kenneth D. Moore (1997) Öğretim becerileri. (Çeviren : N. Kaya), (Ed: Doç. Dr. E.Altıntaş).**
- Keskin, E. (2009). *Ortaöğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimindeki yeterlilikleri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul
- Kılbaş Ş., Köktaş V. (2007). *Etkili sınıf yönetimi*. Adana: Çukurova Üniversitesi Basımevi.
- Koçoğlu, A.M. (2013). *İlkokullardaki sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin çok boyutlu olarak incelenmesi (İstanbul ili Sancaktepe örneği)*. Yüksek lisans tezi. Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Korkut, K. (2009). *Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inançları ile sınıf yönetimi becerileri alguları arasındaki ilişki*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur.
- Korkut, K., ve Babaoğlu, E. (2009). Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26.
- Kuran, K. (2004). *Sınıfta öğrenme-öğretme sürecinin yönetimi*. Ed: Mehmet Şişman ve S. Turan, *Sınıf Yönetimi*, (s.63-83), Ankara: Pegem A Yayıncılık.

- Küçükahmet, L. (2007). *Program geliştirme ve öğretim*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Lemlech, J. K. (1999). *Classroom management, methods and techniques for elementary and secondary teachers* (3th Ed.). USA: Waveland Press, Illinois.
- Mackenzie, R. (1996). *Setting limits in the classroom : How to move beyond the classroom dance of discipline*. CA: Prima Publishing, Rocklin, 290s.
- Mamur, Ü. (2002). Eğitim Sistemi Eğitiyor mu, Öğütüyor mu?, *Eğitim Bilim*, 5(48), 16-18.
- Martin, N., K. & Yin, Z. (1997). *Attitudes and beliefs regarding classroom management style: differences between male and female teachers*. Paper presented at the Annual Meeting of the Southwest Educational Research Association Austin, TX, <http://eric.ed.gov/?id=ED404738.pdf>. erişim tarihi: 08.07.2017
- Marzano, R. J., Marzano, J. S. (2003). The key to classroom management. *Education Leadership*, 61(1), 6-13.
- Memişoğlu, S. P., İsmetoğlu, M. (2013). Zorunlu eğitimde 4+4+4 uygulamasına ilişkin okul yöneticilerinin görüşleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2, 2, Mayıs 2013, 14-25.
http://www.jret.org/FileUpload/ks281142/File/02_salih_pasa_memisoglu_mehmet_ismetoglu.pdf erişim tarihi: 27.04.2017
- Nur, İ. (2012). *Anaokullarında örgüt iklimi ile sınıf öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Malatya İli Örneği)*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi: İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Malatya.
<http://openaccess.inonu.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11616/3996/Makale.pdf?sequence=1&isAllowed=y> erişim tarihi: 16.08.2016
- Oghuvbu, E., P., Atakpo, T., E. (2008). Analysis of classroom management problems in primary schools in Delta State, Nigeria. *Contemporary Issues in Early Childhood*, 9, 4, 381.
- Opendakker, M. C., Damme, J. V. (2006). Teacher characteristics and teaching styles as effectiveness enhancing factors of classroom practice. *Teaching and Teacher Education*, 22, 1-21 DOI: 10.1016/j.tate.2005.07.008
<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0742051X05001046> erişim tarihi: 11.02.2017
- Öksüz, Y., Çevik, C., Baba, M. & Güven, E. (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının sınıf yönetimine ilişkin algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *On Dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30,2.
<http://dergipark.ulakbim.gov.tr/omuefd/article/view/5000035699/5000034622>

erişim tarihi: 31.07.2017

- Özan, B. M., Yüksel, Y. (2003). Öğrencilerin sınav kaygılarının öğrenmeleri üzerindeki etkileri. *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları 3*.
- Özdemir, S. (2000). *Eğitimde örgütsel yenileşme* (5. Baskı). Ankara: Pegema Yayıncılık.
- Özgan, H., Yiğit, C., Aydın, Z. ve Küllük, M. C. (2011). İlköğretim okulu öğretmenlerinin sınıf yönetimine ilişkin algılarının incelenmesi ve karşılaştırılması. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10,1, 2011. 617-635. <http://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423881387.pdf> erişim tarihi: 28.03.2016
- Özkılıç, R. (2003). *Sınıfta zaman yönetimi, sınıf yönetiminde yeni yaklaşımlar*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Öztürk, B. (2000). Sınıf içi etkileşim. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 24, güz 2000, 621-640. <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/kuey/article/view/5000050860/5000048103> erişim tarihi: 21.05.2016
- Pehlivan, B. K. (2005). Öğretmen adaylarının iletişim becerisi algıları üzerine bir çalışma. *İlköğretim Online*, 4(2), 2005. 17-23
- Sadık, F. (2002). Yöntem ve materyal seçiminin öğrenci davranışlarına etkileri: Sınıfta da iyi seçim, iyi yönetim. *Öğretmen Dünyası*, 7-10.
- Sarıtaş, M. (2000). *Sınıf yönetiminde yeni yaklaşımlar*. Ankara: Nobel.
- Sayın, N. (2001). *Sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları ve bu davranışların nedenlerine ilişkin görüşleri ile istenmeyen davranışları önleme yöntemleri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Serim, Ö. (1991). *Milli eğitim mevzuatı*. Ankara: Alkim Kitapçılık ve Yayıncılık.
- Shobe, R. (2003). Respecting diversity: A classroom management technique a survey of incarcerated adult students. *Journal of Correctional Education*, Jun, (Çevrimiçi) <http://findarticles.com>, 28.10.2005.
- Simplicio, J. S.C. (1999). Some simple and yet overlooked common sense tips for a more effective classroom environment. *Journal of Instructional Psychology*. June, <http://findarticles.com> erişim tarihi: 19.12.2014
- Sönmez, E. (2014). *İlk ve ortaokullardaki öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri ile performansları arasındaki ilişki*. Yüksek lisans tezi, Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kastamonu.

- Şişman, M. ve Turan, S. (2007). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Pagema Yayıncılık.
- Tabancalı, E. (2005). *Sınıf ortamının fiziksel özellikleri, etkili sınıf yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tatar, M. (2009). Öğretmen beklentisi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(2), 1-19.
- Terzi, A. R. (2002). Sınıf Yönetimi Açısından Etkili Öğretmen Davranışları. *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı 155-156, Yaz-Güz/2002. 162-169.
https://www.researchgate.net/publication/279528773_sinif_yonetimi_acisindan_etkili_ogretmen_davranislari erişim tarihi: 27.05.2017
- Topal, N. (2009). *Derste zaman yönetimi: ilköğretim 3. sınıf hayat bilgisi dersine yönelik bir inceleme*. Yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Topal, T. (2007). *İlköğretim sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranışlarının karşılaştırılması ve öğrenci başarısı ile ilişkisi*. Yayınlanmış doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara. <http://acikarsiv.ankara.edu.tr/browse/6236/> erişim tarihi: 29.03.2016
- Tutkun, Ö. F. (2002). *Sınıf düzeni*. (Editör: Z. Kaya). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Tyler, R. W. (1950). *Basic principles of curriculum and instruction*. Chicago: University of Chicago Press
- Uç, H. (2013). *İlkokul öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ile örgüt kültürü arasındaki ilişki (Maltepe ilçesi örneği)*. Yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Underwood, M. (1987). *Effective class management*. New York: Longman Inc.
- Yalçınkaya, M., ve Tonbul, Y. (2002). İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerine ilişkin algı ve gözlemler. *Ege Eğitim Dergisi*, 1,2, 2002, 1-10.
<http://dergipark.ulakbilim.gov.tr/eggeefd/article/viewFile/5000004094/5000004610> erişim tarihi: 20.05.2016
- Yeşilyurt, E., ve Çankaya, İ. (2008). Sınıf yönetimi açısından öğretmen niteliklerinin belirlenmesi. *Electronic Journal of Social Sciences, e-dergi*, 7/23, Winter 2008,
<http://www.e-sosder.com/dergi/23274-295.pdf> erişim tarihi: 23.03.2016
- Yılman, M. (1992). *Öğretmenlik mesleği ve meseleleri*. İstanbul: Türkiye Milli Kültür Vakfı Yayını.
- Yılman, M. (2006). *Sınıf yönetimi*. Nobel Yayıncılık.
- Yılmaz, E. (2006). *Sınıf yönetimi ve yaklaşımları*. Editörler: R. Arı ve M. E. Deniz. *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Yılmaz, N.Z., Aydın, Ö. (2015). İlköğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerine ilişkin algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11,1.

<http://dergipark.ulakbim.gov.tr/mersinefd/article/view/5000069576/5000106121>

erisim tarihi:23.03.2016

Yüksel, A. (2013). *Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin değerlendirilmesi (Afyonkarahisar ili örneği)*. Doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Elektronik Kaynaklar

<http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED510820.pdf> erişim tarihi: 9.12.14

<http://home.anadolu.edu.tr/~aboyaci/ders/eb/sinif.pdf> erişim tarihi: 14.12.14

<http://www.kayram.net/edergi/14/sinifyonetimi.pdf> erişim tarihi: 14.12.14

http://www.worlds.co.uk/pdf/validate.asp?j=ciec&vol=9&issue=4&year=2008&article=12_Oghuvbu_CIEC_9_4_web erişim tarihi: 28.12.2014

<http://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1016016.pdf> erişim tarihi: 28.12.2014

<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> erişim tarihi: 29.12.2014

<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> erişim tarihi: 29.12.2014

doi:10.1016/j.jsp.2007.07.005 erişim tarihi: 30.12.2014

EKLER

EK 1. SINIF ÖĞRETMENİ KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Sayın meslektaşım,

Bu çalışmada, “İlkokullarda Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerilerinin İncelenmesi” konusunda hazırlamakta olduğum yüksek lisans tezi için bilimsel bilgi toplanacaktır. Bu anket formu, kişisel bazı özelliklerini belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Bu soruları yanıtlarken sizin durumunuz için en uygun olan seçeneğin yanına (X) işareti koyunuz. Sorulara objektif/tarafsız olarak cevap vermeniz araştırma bulgularının geçerli olması için gereklidir. Lütfen hiçbir soruyu cevapsız bırakmayınız. Sonuçlar toplu olarak değerlendirileceğinden isim yazmanıza gerek yoktur. Yardımlarınız için teşekkür ederim...

Sanıl Sercan SEVCE

Sınıf Öğretmenliği Yüksek Lisans Öğrencisi

1. Cinsiyetiniz

( ) Erkek   ( ) Kadın

2. Mesleki kıdeminiz (Yıl)

( ) 1-5 yıl   ( ) 6-10 yıl   ( ) 11-15 yıl   ( ) 16 yıl ve üstü

3. Çocuğunuz var mı?

( ) Evet   ( ) Hayır

4. Kaçınıcı sınıfı okutuyorsunuz?

( ) 1. Sınıf   ( ) 2. Sınıf   ( ) 3. Sınıf   ( ) 4. Sınıf

5. Mezun olduğunuz okul

( ) Öğretmen Okulu   ( ) Yüksekokul veya Eğitim Enstitüsü
( ) Eğitim Fakültesi   ( ) 4 yıllık diğer fakülteler

EK 2. Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeği

SINIF YÖNETİMİ BECERİLERİ ÖLÇEĞİ

Açıklama: Aşağıda sınıf yönetimi becerileri ile ilişkili 30 cümle yer almaktadır. Lütfen her bir cümleyi dikkatlice okuyarak bu becerilere ne oranda-hangi düzeyde-sahip olduğunuzu cümlelerin karşısında bulunan, size uygun gelen seçeneği işaretleyerek belirtiniz.

BECERİLER	Her zaman	Sık sık	Ara sıra	Nadiren	Hiçbir zaman
1-Sınıfın fiziksel düzenini öğretimin amaçlarına uygun hale getiririm.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
2-Öğrenme ortamının temizliği ve havalandırılması için gerekli önlemleri alırım.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
3-Sınıf içi fiziksel koşulları (ısı, gürültü, ışık) kontrol ederim.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
4-Dersi daha çok öğrenci merkezli işlerim.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
5-Dersin hedeflerini belirler ve ön öğrenmelerle ilişkilendiririm.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
6-Derslerde öğretim teknolojilerinden (bilgisayar, projeksiyon, materyaller vb.) faydalanırım.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
7- Dersin hızını ve seyrini öğrencinin öğrenme düzeyine göre ayarlarım.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
8- Öğrencilerle göz teması kurarım.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
9-Sınıftaki bütün öğrencilere isimleriyle hitap ederim.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
10-Sınıf içi iletişimde beden dili, jest ve mimikleri kullanırım.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
11-Sınıftaki tüm öğrencilere eşit ve adil davranırım.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
12-Derse zamanında girip çıkarım.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
13-Derse başlamadan önce ders araç-gereçlerini hazır bulundururum.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
14-Öğrenme-öğretme sürecinde zamanı etkili kullanırım.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)

15- Etkinlikleri öğrencilerin dikkat sürelerine uygun olacak şekilde planlarım.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
16-Zamanın tümünü eğitsel amaçlar için kullanırım.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
17-Öğretim zamanını etkinliklere göre en uygun şekilde ayarlarım.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
18- Sınıf kurallarını öğrencilerle birlikte belirlerim.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
19- Kuralların kısa ve anlaşılır olmasına dikkat ederim.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
20- Sınıfta istenmeyen davranışlara dersin akışını bozmadan müdahale ederim.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
21- İstenmeyen davranışları yasaklayarak değil, uygun seçenekler sunarak ortadan kaldırmaya çalışırım.	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)

EK 3. İzin Belgesi

T.C.
ADANA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 56815420/100/4411007

27/04/2015

Konu: Tez Çalışması (Samî Sercan SEVCE)

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğünün 14/04/2015 tarihli ve 1854 sayılı yazısı.

Çukurova Üniversitesi İlköğretim Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Samî Sercan SEVCE'nin danışmanı öğretim elamanlarından Yrd. Doç. Dr. M.Sencer ÖZSEZER'in yönetiminde hazırlanan "**İlkokullarda Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerilerinin İncelenmesi**" adlı araştırmasını İlimiz Yüreğir, Seyhan, Sarıçam ve Çukurova ilçelerinde bulunan ekte isimleri sunulan ilkokullarda uygulamak istediği ile ilgili ilgi yazı ekte sunulmuştur.

İlimiz "İl Araştırma Değerlendirme Komisyonu"nun 22/04/2015 tarihli "Uygundur" raporu doğrultusunda, söz konusu araştırma ile ilgili "**İlkokullarda Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerilerinin İncelenmesi**" konulu araştırmasını 2014-2015 Eğitim Öğretim yılı ikinci dönemi ve 2015-2016 Eğitim Öğretim yılı birinci döneminde İlimiz Yüreğir, Seyhan, Sarıçam ve Çukurova ilçelerinde bulunan ekte isimleri sunulan okullardaki istekli öğretmenlere okul müdürlerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim öğretim aksatılmadan uygulanması, ayrıca yapılan çalışma sonucunda oluşturulacak raporun il ve ilçe milli eğitim müdürlüğüne gönderilmesi Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Turan AKPINAR
Millî Eğitim Müdürü

OLUR
27/04/2015

Cengiz HOROZOĞLU
Vali a.
Vali Yardımcısı

Din Öğretimi Şubesi
Elektronik Ad: www.adana.meb.gov.tr
e-posta: dinogretimi@il.meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Mehmet DEMİR VHKİ
Tel: (0 322) 4588371-1219
Faks: (0 322) 4588392-95

EK 4. Okul Listesi**Yüreğir İlçesi İlkokullar:**

1. Mimar Sinan İlkokulu
2. Kiremithane İlkokulu
3. Semerkant İlkokulu
4. Çukurova İlkokulu
5. Solaklı Atatürk İlkokulu
6. Mustafa Cahit Kıraç İlkokulu

Sarıçam İlçesi İlkokullar:

1. Erdoğan Şahinoğlu İlkokulu
2. Evliya Çelebi İlkokulu
3. Remzi Oğuz Arık İlkokulu
4. Ömer Kanaatbilen İlkokulu
5. Veli Yavuz İlkokulu
6. Bilge Kağan İlkokulu

Çukurova İlçesi İlkokullar:

1. Adana Tabipler Odası İlkokulu
2. Emine Sapmaz İlkokulu
3. Ayşe Atıl İlkokulu
4. Hacı Nazım Turgut İlkokulu
5. Necip Fazıl Kısakürek İlkokulu
6. Emine Nabi Menemencioğlu İlkokulu

Seyhan İlçesi İlkokullar:

1. Adnan Menderes İlkokulu
2. Ahmet Karabucak İlkokulu
3. Mimar Kemal İlkokulu
4. Bekir Hanife Akata İlkokulu
5. Mustafa Kemal Atatürk İlkokulu
6. Ömer Haluk Özüçak İlkokulu

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Sanlı Sercan SEVCE
Doğum Tarihi : 30.06.1985
Doğum Yeri : Viranşehir
Adres : Gökçeli Mah. Gökçeli İlkokulu Yüreğir/ADANA
E-posta : sercigs@hotmail.com

Eğitim Durumu :

2011 - ..... Çukurova Üniversitesi,Sosyal Bilimler Enstitüsü Sınıf
 Öğretmenliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Eğitimi
2004 – 2008 Atatürk Üniversitesi, Erzincan Eğitim Fakültesi Sınıf
 Öğretmenliği Anabilim Dalı Lisans Eğitimi
1999 – 2002 Tevfik Sırrı Gür Lisesi/MERSİN
1996 – 1999 Namık Kemal Ortaokulu/MERSİN
1991 – 1996 Perşembe Vakfı İlkokulu/MERSİN

Askerlik Durumu: 335. Dönem Yedek Subay (Asker Öğretmen)
 Tamamlandı

Yabancı Diller : **İngilizce**
 (İyi Seviyede)
İspanyolca
 (Orta Seviyede)

İş Deneyimleri :

2008 Ekim – 2009 Mart Tarsus Taşobası İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmeni
 2009 Mart – 2011 Ağustos Viranşehir Sergen İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmenliği
 2011 Ağustos- 2012 Eylül Adana İl Milli Eğitim Müdürlüğü Sınıf Öğretmeni
 2012 Eylül – 2013 Şubat Saimbeyli Halilbeyli İlkokulu Müdür Yetkili Öğretmen

2013 Şubat – 2014 Ağustos İmamoğlu Faydalı İlkokulu Müdür Yetkili Öğretmen

2014 Ağustos – Devam Ediyor Yüreğir Gökçeli İlkokulu Müdür Yetkili Öğretmen

Bilgisayar Bilgisi : Word, Excel, Powerpoint, Aktif İnternet Kullanımı, Photoshop

İlgilenilen Alanlar: Fotoğrafçılık, Kitap, Fitness, Eğitim, Müzik, Karikatür, Alışveriş

